

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Mese az üvegkirályról.

Budapest, március 8.

(K.) Ma vagy holnap elindul gróf Apponyi Albert a Dorottya-utca felé, hogy először tegye lábát a szabadelvű pártkörbe. Hogy mit gondol majd ezen a nevezetes uton, ő tudja. De nekünk már napok óta egy különös mese zsong a fejünkben. Az üvegkirály meséje.

Tulajdonképpen csak az üvegkirály alakja benne a mese, a többi majdnem korrajz. S olyan korrajz, amelyik örök időkre igaz. Valami jó szellem ugyanis nagy jót akart valamikor tenni a néppel s megajándékozta olyan királlyal, aki üvegből volt s ennél fogva minden ember a saját szemével láthatta, hogy csupa jó szándékkal van tele. S aztán mégis az történt, hogy az üvegkirály senkinek sem kellett. A szegény nép azt mondta rá, hogy mi haszna az olyan királynak, aki ugyan csupa jót akar, de sohasem mert bátran előre lépni, mert hiszen üvegből van és fél, hogy összetörik. A gazdagok és hatalmasok pedig, akiknek szokása, hogy a király árnyékában elrejtözve szeretnek halászgatni, szintén elfordultak az üvegkirálytól, mert hiszen ennek nincsen árnyéka. S akkor halászat sincsen. Így esett, hogy a jó szellem ajándékán nem volt áldás és az üvegkirály hívek nélkül bolyongott a pusztában, mert az üvegtestével sohasem mert bátran előrelépni, amire pedig szüksége van a népnek; s az üvegtestén áthatolva a nap, árnyékkal sem tudott szolgálni, ami nélkül pedig nem érdemes a hatalmasoknak a királyt támogatni. Csak bolyongott hát szegény a pusztában, nagyon sokáig, de azért neki is ütött egyszer a megváltás. Mikor a nép már nagyon is sokat szenvedett a hatalmasoktól s egy utolsó, elhatározó küzdelemben kész volt mindenét kockára tenni, akkor az üvegkirály megtanulta a néptől, hogy mindnyájan üvegből valók és törékenyek vagyunk, de azért bátor

elszántság illik a férfihoz; viszont a hatalmasok megtanulták az üvegkirálytól, hogy senkinek sincsen olyan mély árnyéka, amelyben zavartalanul lehessen örökké halászni s azért nehéz szívvel ugyan, de elszánták magukat, hogy azontul mindenki csak annyi falathoz jusson, amennyiért becsületesen meg szolgált. S ez már az üvegkirály napjának hasadása volt.

Gróf Apponyi Albert sokáig bolyongott a politika pusztájában. Soha senki nem merte őt rossz szándékokkal meggyanúsítani. A nemzet mindig elismerte szándékainak nemességét, törekvéseinek tisztaságát. S mégsem tudott a zászlójához szegődni, mert elhatározó percekben határozatlannak, kritikuskorokban ingadozónak látta. A szava harsona volt, mely a nemzetet rohamra ösztökölte s önmaga nem mert a rohamba vegyülni, mintha csakugyan az üvegkirály volna, aki az első szilajabb mozdulatra összetörhet. A hatalmasok és törvénytevők sem vontak soha kétségbe, hogy gróf Apponyi Albertben a politikai tudásnak s a nemzeti hitnek csodás kincsei vannak felhalmozva, de a hatalmasokat és a törvénytevőket egy áldatlanul hosszú korszak rászoktatta, hogy nem jó dolog a sorból kimagaslani és a fára mászni gyümölcsökért, mert az árnyékban meglapva kényelmesebben él az ember s a homályban rejtőznek a legértékesebb kincsek. És ösztön szerint megéreztek, hogy a kényelemnek és a kincseknek nyomban vége lesz, míhelt uralomra jut ez az ember, akinek nincsen árnyéka. Így fordult el tőle szűkségből a nemzet és ösztönből a törvénytevők táborára. S politikai tudásának kincseivel, nemzeti hitének tisztaságával magára hagyatva bolyongott gróf Apponyi Albert, nagyon sokáig. Mert hiányzott belőle a határozottság, amely nélkül ő nem válhatott kivánatosá a nemzetre s viszont a nemzetből hiányzott az a tisztaság, amely nélkül gróf Apponyi Albert sohasem tudta volna megkívánni. Mind a

kettőnek gyökeresen meg kellett változnia, hogy utjok találkozassék.

S talán okos is volt az a véletlen, mely ezt a találkozást ilyen sokáig elhalasztotta. A parlamenti história ugyan több olyan pontot emleget, ahol a fuzió majdnem megtörténhetett volna. Azt is mondja, hogy sokszor csak az erőszak és a perfidia akadályozta meg az utolsó órában a fuziót. Meglehető. Ámbár a faktumokból kisugárzó igazság mást beszél s az egyházpolitikai törvényekből, ki tudja, lett volna-e valami, ha például a fuzió már Szapáry alatt s az adminisztráció államosításának kísérlete alkalmával történik meg. Az üvegkirály akkor még óvakodott a bator lépéstől s a nemzet talán sohasem félt tőle jobban, mint akkor. De ez mind csak fölösleges rekrimináció. És akadémikus fölöttebb. A mai napon csak az a fontos, hogy vajjon most már teljes-e a kölcsönhatás munkája? Megtízította-e Apponyi a maga erényeivel a kort s öntötte Apponyiba elegendő határozottságot a kor a maga erényeiből? Ezen fordul meg a fuzió igazsága. S amilyen mondvascsinált lehetett volna a fuzió, mikor a politikai programok konfrontálása hajszálig igazolta az egyesülés szükségét, olyan logikus és természetes lehet ma, amikor talán felületes szemlélőnek ugyis tetszhetik, mintha az összeolvadás egy kicsit mesterségesen történt volna. Mert a programok egyezése még ugyan kevés, ha az egyik oldalon veszélyeztetné a gróf Apponyi Albert határozatlansága s a másik oldalon nyesegetni próbálna belőlük a teljesen ki nem irtott s tovább is lappangó korrupció. Ellenben még a feneketlen intrika is hiába fogja felhozni a feszítő vasait, ha Apponyit határozottá tette a kor és Apponyi megtízította a kort.

S a mi hitünk a fuzióban éppen ezért erős. A néhai nemzeti párt vezére bemegy a szabadelvűpártba közkatonának s ez már maga is határozottságra mutat. De határo-

TÁRCA.

A rajztoll humoristája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Lyka Károly.*

A politika mindig ellensége volt a művészeknek. Ott, ahol a népek zöme politizálásban leli kedvét, szerényen a háttérbe vonul a művészet gényusza. Ahol majoritások döntenek, ott a kisebbségnek kiváltságos kincse: a művészet nem jut szóhoz. Nem igaz, hogy a muzsák hallgatnak a fegyverzörgés közepette. A condottieri-háborúk és utcai gyilkolások idején szenvedélyesen festette a sátrai kápolnában freskóit Michelangelo, Leonardo da Vinci műtermében pedig a Monna Lisának még nedves képe várta a befejezést, miáltal a mester a másik szögletben osztrólógépek modelljein dolgozott. A művészeknek csak a politikai élet árt, amely minden tehetséget s minden érdeklődést lefogal, amely mellett az emberek észre sem veszik a magasabb kultúra jelenségeit. Az irodalom halálra sanyli ezt az állapotot. És sanylik erősen a művészhetségek is. Némelyik, akit a rossz sors éppen a fórumra sodor, szárnyasgöggel bukik alá aközönös életbe s hiába nyújtja esdő karjait a tisztább magaslatok felé. A mi művésztörténetünknek is van egy ilyen Ikarusza: egy kedves, finom tehetségű, szerencsétlen művész, a rajztoll igazi humoristája, akit a megélhetés belegörnyösztött a politika jármába, miglen siralmasan le nem bukott annak sulya alatt.

A politikanak ez a vértanuja Jankó János, az országszerző ismert rajzolóművész. Életének szerencsétlenségét híven és művésziessen megírta Szana Tamás, egy imént megjelent díszes könyvben*, amelyet nem lehet megindulás nélkül elolvasni. Még egészen ifju ember volt, amikor már bucsut kellett mondania a komolyabb művészeti tanulmányozásnak, amelyért pedig egész szívvel hevült. Beállott politikai karikatúra-rajzolónak, hogy megkereshesse a napi kenyeret. Szörnyű egy dolog: a politika torzfiguráiból kell egy művésznek az életét föntartani!

Tulajdonképpen nem is volt erre való tehetség. Nem volt pártember, aki szenvedélyvel, dühvel, epésen rontott volna a csatasorból, mint a francia Forain vagy az olasz Gandolin. Még csak közkatonája sem volt a politikai harcoknak: ha rajta mulik, hát bizony egész életében bele se tekint az újságok vezércikkeibe. Szelid humanista volt, aki magasabb derűvel szemlélte az életvadászt s annak józú, kómiikus oldalát világitotta meg. Mégis befogták szatirikusnak és Jankó kénytelen volt Tisza Kálmánból, Apponyi Albertből, Ugron Gáborból örült esodabogarakat rajzolni, mert a tisztelt publikum ezen politikai szempontból igen jól mulatott. Torzképeket kellett rajzolnia, holott nem volt született torzképrajzoló, mint Busch vagy Caran d'Ache. Egy politikai korszakot kellett jellemeznie, amely bizony kevés jellemezni való akadt, de neki nem volt széles historiai látóhatára. Raffet és Grotger egykoron néhány tucat albumlapon minden történetírásnál kitünőbbben

* Szana Tamás: Jankó János élete és munkái. Budapest, 1899. Athenaeum.

mutatták be a napoleoni idők rongyos dícsőségét és Lengyelország tragédiáját, de Raffet és Grotger erre termett emberek voltak. A szegény Jankót pedig befogták ehhez hasonló munkába: neki, a végtelen szelid, elvonult embernek tüzelnie kellett a pártok veszekedéseit, meggyőződése ellenére ki kellett figuráznia parlamenti vezéralakokat, sok évi munkájával korrajzot kellett rajzolnia Magyarország legújabb koráról, — holott egyetlen ideálja az volt, hogy a nem hivatalos Magyarországot mutassa be, a népet, annak derűs-borus életét, ezer apró élményét, fűrfangját és kacagását, legbelsőbb lelki életét, karakterét. Ez bizonyára értékesebb törekvés, mint az, amelyre kenyéradói rászorították.

De mindenkorra elérhetetlen vágy maradt. Hetenkintr öt-hat nagy rajzot kellett készítenie, hol maradt volna ideje arra, hogy jobb művészi meggyőződésének éljen? A magános bohém még csak teljesíti magát az ilyesmin: egyszerűen cserben hagyja a nagy politikát. De Jankó feleséges ember volt, nagyon szerette gyermekéit s szorgos gondnoki munkáikodott azoknak nevelésén, sorsuk biztosításán. Csakugyan, kiváló embereket nevelt belőlük. Az egyik nagytekin-télyű tudós tanár, aki nevezetesen meggyarapította szakmáját. A másikat fájdalom igen korán, zsenge ifju korában ragadta el a halál, de azért művészi neve ismert volt két ország műbarátai körében. Ime az egyetlen ideál, amelyet a szegény Jankó János elért, becses és szép, de nem kárpótolt egészen azért, amit mint művész el nem érhetett a napi küzdelem miatt. A küzdelemeket itt szőszert az a kenyérrért való küzdelemnek kell érteni. Szana bőven illusztrálja ezt a struggle for life-t és egyuttal nekünk fiatalabbaknak igen becses korraj-

zottságot öntött bele az utolsó harcok ideje, a sok tapasztalás s a nemzetnek az az elszántsága, mely még a szabadélvitáiban is meg tudta mozgatni a köveket. Viszont ez a nemzet is gyökeresen megváltozott s a saját kárán tanulta meg, hogy kicsoda örvények készülnek abban az árnyékban, amelyet idáig ő is öregbített a saját testével. Hatottak egymásra és megváltoztatták egymást az erényekkel. És csak a Széll Kálmán egyenes szavára, az ő tisztá világosságára volt szükség, hogy ország-világ előtt ismerhessék föl egymást: a megerősödött Apponyi s a megjavult kor. Frappánsabb és kívánatosabb sokszor lehetett volna ez a találkozás, de igazságosabb soha. Mert új nap virradt, az árnyékok szélednek, a nemzet világosságra és tisztaságra szomjas, a hatalom senkit sem akar árnyékával elföldni és kristályos férfiak támogatóknak és támogatást keresőknek egyformán hirdetik az ígét. Három kristálytisza szóval: törvény, jog, igazság. S innen van, hogy az a tüntetés, amelyvel majd gróf Apponyit az új fészekben üdvözlük, százszorosan visszahangzik az egész országból. A szegény népnek ugyanis kettős az öröme: az üvegkirály már nem fél, hogy a bátor lépéstől összetörik s a hatalom sem fél már az olyan embertől, akinek nincs árnyéka...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 8.

Széll Kálmán miniszterelnök ma nagyérdemű nyilatkozatot tett a kvótaügyről a parlamentben. Fejtegetései természetesen nem terjedtek ki a kvótakérdés pénzügyi meritúrára, hiszen a folyó év végeig meg van állapítva a kvóta, ezen túlmenő időre nézve pedig a kormányelnök urnak tartózkodnia kellett minden olyan nyilatkozattól, mely a jövőt bármilyen irányban prejudikálhatná. Ellenben a kvótaügynek közjogi momentumait a miniszterelnök mai felszólalásai egészen felölelték; s jól esik konstatálnunk, hogy szavaiban a legérzékenyebb közjogi lelkiismeret lüktetett. Kettős tengely körül forgott a miniszterelnök okoskodása. Egyfelől a közjogi ellenzékkel szemben azt mutatta ki, hogy az ez évi kvótának a felség által történt elődöntése a helyes közjogi formák között ment végbe, s hogy annak a kívánságnak, amely szerint a felség döntése utólag törvénybe iktandó, semmi alkotmányos jogosultsága nincsen. Másfelől pedig Ausztriával szemben hangsúlyozta az alkotmányos egyezkedésnek kívánatos voltát nem csupán a kvóta-ügyben, hanem a gazdasági kapcsolat egyéb kérdéseiben is.

zot nyújt abból az időszakból, amikor Jankónak előttünk nevelésnek látszó honoráriumért éjjel-nappal tele kellett rajzolnia egy pár hetilapot. A politikai küzdelmek nyomában a sajtószabadság újabb biztosítása után a maguk céljaira szegődtek az élelapok. „Jankó rajzóját — írja Szana — egyetlen újabb vállalat sem nélkülözheti. Ha mindeniknek nincs is ott a keresztelőjén, támogatja, segíti későbbi pályafutásán. Leleményessége s munkabírása egyaránt bámulatot kelt. El lehet mondani, hogy a hét közepén, a hétfő és csütörtök közé eső napokon, nincsen egyetlen szabad órája. Ez az az idő, amikor három élelap összes rajzait el kellett készítenie, mert azok, mielőtt vasárnap a publikum színe elé kerülnek, még Bécsbe is fölvándorolnak a cinkográfia. Jankó ezeken a napokon reggeli három órakor már dolgozik s dolgozik szakadatlanul estig, kifogyhatatlan jókedvvel és bámulatos szorgalommal. Megtörténik az is, hogy olykor a szó szoros értelmében diktandó végzi munkáját. A szerkesztő szóbeli előadása után néhány percel a vázlat már ott van a papirosan. Aki Jankót nem látta dolgozni, el sem képzelheti, hogy milyen bámulatos munkaerővel áldották meg őt az istenek. A munka csak úgy égett a kezei alatt s ha a humoros lapoknál elégetett kötelességeinek, a világért sem engedte volna át magát a pihenésnek, hanem elővette vázlatkönyveit s képekké öntötte az azokban földolgozásra várakozó témákat. Így születtek gyors egymásutánban az *Udvari énekes*, a *Pesti hordárók* s a *Látogatásban* című genrék. Arra azonban már nincs ideje, hogy festőállványával a szabad természetbe vándoroljon és színekben adjon életet kedvence témáinak. Ecsetet csak nagyritkán vesz a kezébe s ha mégis erőltet vesz rajta a vágy, hogy valami nagyobbat és

Széll Kálmánnak okfejtése mind a két csoportban világos, helyes és szerencsés volt. Kiválóan érdekessé tartjuk azt a felfogását, amelyet a két országgyűlés egyezkedésének módozatairól fejtett ki. Tökéletesen igaz van a miniszterelnöknek abban, hogy az 1867: XII. törvényeikk nem szabja meg azt a módozatot, amely szerint a kvótaküldöttségek eljárásának meghíusulása esetén a két parlament egymással alkudozzék. Az eddig divott mód az volt, hogy a két kormány azonos tartalmu előterjesztést tett a két parlamentnek, amelyek az előterjesztést megszavazták s így létrehozták a megegyezést. Tavaly ugyanezzel a móddal történt meg az egyezkedési kísérlet, amely azonban meghiúsult. Mihelyt ez a negatív eredmény beállt, már adva volt a korona által való döntésnek közjogi előfeltétele. Megengedjük — és megengedte a miniszterelnök is, — hogy lehetett volna más módon is megpróbálni a két országgyűlés közt való egyezkedést. De abból, hogy ez a mód használtatott s nem más, minden egyéb következtethet, csak az az egy nem, hogy a korona döntésének nem volt meg a közjogi előfeltétele. A törvénybeiktatás kérdésében is a Deák Ferenc törvényének alapján állott Széll Kálmán. Az 1867: XII. törvényeikk nem szükzavú törvény; inkább körülményesebben mondja el a dolgokat, semmint homály támadjon a szófukar tömörség miatt. Föltehető tehát, hogy ami ebben a törvényben expressis verbis nincs kimondva, arról nem is kívánt intézkedni. S ha már most ez a törvény csak annyit mond, hogy bizonyos körülmények között a kvótát a korona dönti el s ha nem teszi hozzá, hogy a döntés azonban utólag beikkelyezendő, akkor a törvénybeiktatás távol állott a 67-iki törvényhozás szándékától. Széll Kálmán idevágó fejtegetései oly precízek és meggyőzőek voltak, hogy megnyugtatták az egész Házat, merjük állítani: még a közjogi ellenzéket is.

Még nagyobb súlyú volt Széll Kálmán nyilatkozatának Ausztria felé irányuló része. Ezekben igazán a Deák Ferenc hagyományai szólatnak meg. Ismételtlen és tüntető nyomatékkal sürgette Széll Kálmán a gazdasági kapcsolat minden egyes kérdésére a *parlament* elintézését.

Valóban ez volt Deák Ferencnek is a vezérlő gondolata az Ausztriával való viszony tekintetében. Ha két külön individualitással bíró, önálló állam életének több fontos vonatkozására nézve egymással szerves kapcsolatba lép, akkor az állami különállást is, de a részben ellentétes érdekek méltányos kiegyenlítése tekintetében való közmegegyezést is egyes egyedül a *parlament* elintézés biztosíthatja.

ambiciózusabb munkába fogjon, a napi gond olomterhével rögtön oda ül a nyakába, az ecsetet kicsavarja a kezéből...

Pedig az volt egész életének vágya, hogy hátat fordítson a szürke, politizáló fővárosnak és meglepedjék az alföld valamely magyar zugában, a nép intím körében, amelyet mód felett szeretett és minden más magyar művésznél jobban ösmert és értett. Ott akarta megkezdni igazi pályafutását: a magyar nép bensőséges jellemrajzainak sorozatát. Hosszas küzdelmek után valamit megvalósíthatott ebből az álomból. Szent-Endrén kis házat szerzett egy gyümölcsösrel, volt tehát szabad természete, levegője, színe kvantum szatisz. De Jankó úgy járt ott, mint a mítosz Tantalusza: a gyümölcsös ág, amelynek illatát közelről magába szívhatta, menten visszahajolt, mielőtt utána nyult. Az üdítő víz, amely lábainál csobogott, rögtön beszikkadt a földre, mielőtt égből szomját oltani akarta. Ott volt előtte a szabad természet, de Jankó kénytelen volt napestig a parlament unalmas figuráit rajzolni. Minő fájdalom rágódhatott a lelkén, amikor a szentendrei ház szobájában ülvé, egy sor politikai karikatúrát rötta a kemény fehér kartonpapirosra s tekintete az ablakon át a bólogató gallyakra, a vidék viruló perspektívájára tévedett! Rabszolga-állapot volt, amelyet Jankónál robusztusabb ember sem bírt volna ki.

Csoda, hogy ily viszonyok közt mégis támadt egy-két kép, olajfestmények, amelyek egy része ma a Nemzeti Múzeumban látható. A sivar utakra taszított eredeti tehetség küzdelme látszik meg rajtuk. Szana szépen kimutatja ezeknek a képeknek hiányait és erényeit. O, aki szoros barátságot tartott Jankóval, mindenkinél jobban ismerhette a célokat, amelyeket a szegény művész el akart érni s bárkinél is jobban méltányolhatta

Széll Kálmán politikájának ezt a rokonszenves és értékes sajátosságát már volt alkalmunk méltatni, midőn rámutattunk arra, hogy Ausztriának gazdasági önzését használja ösztönzésül, az osztrák parlament munkaképességének helyreállítására. A kompromisszumnak az a pontja, amely az obstrukció alól már most kivonja az 1903-ban kötéendő *vámszövetséget*, voltaképpen az aktuális osztrák viszonyokra alkalmazza a közjogi kiegyezésnek azt az alap gondolatát, mely a két állam között való viszony dolgában a két parlamentnek közreműködését követeli. Széll Kálmán politikájának szelleme és iránya teljes megnyugvást nyújt a nemzetnek. Gondolkodása egyenes és precíz, közjogi felfogása kifogástalan és politikája nem csupán Magyarországon kelt általános meglepetést, hanem üdvös kölcsönhatásai remélhetőleg Ausztriában sem fognak elmaradni.

A képviselőház a miniszterelnök mai felszólalását feszült figyelemmel, meleg rokonszenvvel és őszinte tetszéssel fogadta, mely olykor átra-gadt még a közjogi ellenzék padjaira is.

Volt aztán a mai ülésnek egy kevésbé épületes epizódja is. A Rakovszky-féle mentelmi ügy tárgyalásánál *Kubinyi* Árpád a bizottsághoz való visszautasítását ajánlotta annak a javaslatnak, amely szerint Krecsányi rendőrkapitány nem sértette meg Rakovszky István képviselőnek a mentelmi jogát. Ennek ellenében *Gajári* Ödön és *Schmidl* Gyula a mai politikai helyzethez teljesen nem illő hévvel sürgette a bizottsági javaslatnak rögtönös elfogadását. Kivált *Gajári* beszédében, noha láthatóan nagy mértéktartásra igyekezett, a felfogásnak bizonyos érdessége jutott kifejezésre. Nem tudjuk, mire volt jó ez a vita; ha csak arra nem, hogy az utána következő szavazásnál kiderüljön két érdekes dolog. Az egyik az, hogy a többségben még mindig van egy árnyalat, amely nem szívesen illeszkedik be a dolgok új rendjébe. A másik pedig az, hogy ez az árnyalat, mely a közelmult harci pártjának utolsó mohikánjaiból áll, alig számlál 35–40 tagot. Ha ezt akarták kideríteni azzal a felesleges vitával, akkor célt értek.

A képviselőház ülése március 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Dániel* Gábor, később *Percezel* Dezső.
A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin.
A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

(*Bánffy* mandátuma.)

Az elnök bemutatja báró *Bánffy* Dezső levelét, melyben jelenti, hogy miután a király főudvarmesterré nevezte ki (Főkiáltások *jobbról*: éljen *Bánffy*!),

az elért eredményt s azokat a tévedéseket is, amelyekbe Jankó a sors mostohasága folytán s nem önhibájából esett. Mint egy egyszerű embernek bánatos regényét, úgy olvastuk végig egy lélegzetre ezt a könyvet. Olyan monografia ez, amelyet a nagy közönség számára helyén való-nak találunk, de jó hasznát veszi a műtörténettel foglalkozó is.

Hogy minő tehetséget veszítettünk el *Jankó* Jánosban, azt csak úgy értjük át teljesen, ha elgondoljuk, mennyire átment sok maga-kreálta alakja a magyar köztudatba. Rajzolja alól nem egy genre-alak került ki, amelyet mindenki ismer az országban. *Tojáss* Dánielről, *Bukovay* Abszenciusról, *Seiffensteiner* Salamonról, *Mihaszna* Andrásról, *Sanyaró* Vendelről mindenki úgy beszél, mint köztünk élő eleven alakról, akit kiki ösmér s akit nevének említése elegendő arra, hogy egy tökéletes jellemkép lássunk magunk előtt. Ezek nem torzképek, hanem humoros rajzok, amelyek értéke százszor felette áll a legragyóbb karikatúrának. Ez a sor alak a *Jankó* János igazi hagyományai: eszoka cserepei egy nagy üvegfestménynek, amely soha sem készült el, mert a művész kezeit lekötötte az áldatlan politika.

Sajnáljuk, hogy e díszes könyvet a kiadó-társulat nem ékesítette fel ezeknek a kitünő alakoknak összes reprodukcióival. A jelosen megírt szöveget szépen kiékszítette volna ez a sorozat, *Jankó* művészi rajzollának legkitünőbb alkotásai. Így is örömmel fogadjuk művészeti irodalmunknak e nagyon számottevő meggyarapodását. Előre tudjuk, hogy a magyar közönség épp oly rokonszenvvel fogadja Szana új könyvét, mint fogadta azokat a rajzokat, amelyekkel a szegény *Jankó* oly sűrűn meglepte.

ennélfogva képviselői mandátumáról lemond. (Élénk helyeslés balról.)

A Ház felhatalmazza az elnököket, hogy az új választás iránt intézkedjék.

(Kultur ügyek.)

Molnár Antal előadót beterjeszti a közoktatásügyi bizottság jelentését a közoktatás állapotára vonatkozó miniszteri jelentésről, továbbá a tanítói nyugdíj és gyámalap 1896. évi állapotáról.

Annak idején napirendre tűzik.

(Bejegyzett interpellációk.)

A jegyző bejelenti, hogy az interpellációs könyvben két újabb bejegyzés van. Kubik Béla és Pichler Győző kívánják meginterpellálni a belügyminisztert a nemes-össai választás ügyében.

Az interpellációkra az ülés végén kerül a sor.

(A margitszigeti hid.)

Harmadik olvasásban is elfogadja ezután a Ház a Margithidnak a Margitszigettel való összekötéséről szóló törvényjavaslatot.

A kvóta.

Következik a napirend szerint a Polónyi-féle indítvány tárgyalása a kvótára vonatkozó királyi döntés tárgyában.

(A függetlenségi álláspont.)

Kossuth Ferenc! A függetlenségi párt a kvótát soha meg nem szavazta és olyan intézménynek tekintti, amelynek jogosultságát el nem ismerheti soha az ország függetlenségének szempontjából. De addig, ameddig a kvóta-törvény létezik, a függetlenségi párt mint alkotmányos párt mindig követelni fogja azt, hogy a törvény végrehajtásában ne legyenek, oly házagok, melyek veszélyes precedenseket alkothatnak. A királyi döntés, amely a kvóta kérdésében létrejött, a mi meggyőződésünk szerint törvényellenes, sőt alkotmányellenes. A királyi döntés törvényellenes, mert a két országgyűlés nem tárgyalta a kvóta-kérdést, mint ahogy azt az 1867. XII. törvényeik 20. §. elrendeli. Törvényellenes és alkotmányellenes volt az eljárás, mert a főrendiház tárgyalta a királyi döntést és határozatot hozott, mielőtt a képviselőház határozott volna, a mi alkotmányellenes ostromok. A megtörténteken segíteni többé nem lehet, de reményelem, sőt elvárom, az igen t. miniszterelnök irtó, hogy olyan nyilatkozatot fog tenni, amely minket megnyugtathat arról, hogy a történetek ő sem helyesli és hogy olyan törvény- és alkotmányvértés a kvótadöntés kérdésében ezentul elő nem fog állani. (Helyeslés.)

(A miniszterelnök a kvótáról.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Igen t. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A közönségi költségek hozzájárulási arányának megállapítására vonatkozólag, amint méltóztatnak tudni, az 1867. évi XII. törvényeik 19., 20. és 21. szakaszai intézkednek. E szakaszok világos rendelkezései szerint a hozzájárulási arány megállapítására nézve a következő elvek, illetőleg rendelkezések vannak a törvénybe fölveve: A két országgyűlés küldöttségeket választ, amely küldöttségek a kérdést tárgyalják amaz adatok alapján, melyeket a kormány elébük terjeszt és igyekeznek lehetőleg egyezsége jutni. Amennyiben a küldöttségek egyetértésre nem jutnának, azt mondja a törvény, hogy mindkét küldöttség véleménye a két országgyűlés elé terjesztetik. Ez a vélemény a minisztériumok részéről terjesztetik elő a két országgyűlés elé. Ha a két küldöttség javaslatára nézve, így szól a törvény betű szerint, nem tudnak egymással megegyezni, mind egyik félnek véleménye mindkét országgyűlés elé terjesztetik; ha pedig a két országgyűlés nem tud egymással megegyezni, akkor a kérdést az előterjesztett adatok alapján ő felsége fogja eldönteni.

Mindenekelőtt azt a kijelentést vagyok bátor tenni, hogy nekem az volt mindig a felfogásom, az ma is, hogy nemcsak kívánatos, de amennyire csak lehet, minden tekintetben arra kell törekednünk, hogy ezen fontos anyagi és pénzügyi és a két állam között fennforgó fontos ügy, ha csak lehet, szabad egyezkedés útján, kapacitáció útján, úgy, amint a törvény előírja, alkudozás útján nyerjen megoldást. Mert azt hiszem, ha a két országgyűlés ebben a kérdésben, közös megállapodással, közös egyetértéssel, a fönförgő ellentéteknek egyeztetésével tud megegyezni, ez nem csak a kérdésnek konkrét elintézésére nézve előnyös, hanem azon viszonyra nézve is, mely a kérdéssel összefügg, mert anyagi kérdésről van szó, minden irányban azt teszi kívánatos, hogy a kedélyek megnyugtatóásával, teljes és minden irányban való egyetértéssel történjen a döntés. Ez csak úgy történhetik, ha a két országgyűlés, mint a törvény előírja, szabad egyezkedés útján jut megegyezésre és állapotodik meg ebben a kérdésben és csak amennyiben ez nem sikerülhetne és teljes lehetnének a válnak, következnek az 1867. XII. törvényeik 21. §-ának azon rendelkezése, hogy a kérdésben ő felsége dönt.

En mindent el fogok követelni, hogy ez a kérdés egyezkedés és nagy és méltányos alaponra fojtott

egyezség útján nyerjen megoldást és hogy a jövő 1900. évi hozzájárulási arány ezen az uton az 1867. XII. törvényeik által előírt alkotmányos és törvényes és minden tekintetben az ügy érdekében levő egyezkedési uton állapítsák meg. Amennyiben ez nem lehet, következnek a 21. §. rendelkezésének alkalmazása. Most már az a kérdés, hogy áll az ügy az 1890. évre nézve? Kossuth Ferenc tisztelt képviselőtársam és barátomnak, valamint a múlt hónapokban a tudaláról főlészáló tisztelt képviselő uraknak az a nézetük, hogy az eljárás, amely követetett, nem felelt meg a törvénynek. Hát, tisztelt Ház, legyen szabad erre vonatkozólag megint megjegyeznem, hogy én azt az egészen határozott álláspontot foglalom el, hogy ő felségének döntése a törvény alapján történt, ahhoz többé szó nem fér; ez a kérdést végleg eldöntötte. Én erre nézve elvállalom a teljes felelősséget. Azzal a fölfogással szemben, hogy ez nem történt törvényes és alkotmányos módon, bátor vagyok a tisztelt képviselő urak szives figyelmét arra fölhívni, hogy ne tessék ez antecedenatív egészen úgy itélni meg, mint a törvény előírja, teljesen normális parlamentáris viszonyok közt folynak le. Tessék a kérdés antecedenatív megítélésénél szivesen számba venni, hogy azon időben, mikor a kérdés itt az országgyűlésen előterjesztések útján szóba jött és az ügy a minisztérium részéről idehozott, oly viszonyok forogtak fön, amelyek nem tekinthetők normálisoknak és talán oly viszonyok forogtak fön Ausztriában is, amelyek ezen kérdésnek olyan irányban való megoldására, — hogy tudniillik a két országgyűlés, ha a küldöttségek megegyezni nem tudnak, egyezkedés útján megkísérljék a kérdés megoldását, — alkalmasak nem voltak. Igenis a minisztérium mulasztást követett volna el, ha a közbeeső stádiumot átugrotta volna, azt a stádiumot, melyről a törvény 21. §-a azt mondja, hogy ha a két küldöttség nem tudna egymással megegyezni, egyezkedik a két országgyűlés. Ennek mindig be kell következni és erre a két országgyűlésnek mindig alkalmat kell adni. De erre az akkori parlamentáris viszonyok által megteremtett határokat között az alkalom meg is volt adva, mert a minisztérium december 27-én benyújtott egy törvényjavaslatot, amely a hozzájárulási arányának a status quo alapján egy évre való meghosszabbítását javaslatba hozta. Hasonló előterjesztés történt az osztrák birodalmi tanácsban is, ahol az ottani minisztérium hasonlólag a kvótáarányának fél évre a status quo alapján való fenntartását indítványba hozta.

A törvény, igen tisztelt képviselő urak, nem mondja, hogy a második egyezkedés miképp történjék, a törvény csak azt mondja, hogy a két országgyűlés egyezkedik. Már most megengedem, hogy ennek más módozata sincsen kizárva, de ez a legtermészetesebb módozat, amire megvannak a precedensek is az 1877-iki és 1867-iki kvótamegállapításnál, hogy tudniillik a két kormány egymással megegyeznek és identikus javaslatokat terjeszt elő. Ha aztán az országgyűlések bölcsesége azt határozná, hogy nem ezen, hanem más uton akarnak egyezkedni, ez kizárva nincs, de a megegyezésre alkalom van adva az identikus törvényjavaslatok előterjesztésével is, amint ez már két ízben meg is történt.

Ezzel akart az előbbeni minisztérium eleget tenni és tényleg eleget is tett a törvénynek, amely azt rendel, hogy ha a két kvótaküldöttség nem egyezik meg, az országgyűlés egyezkedik.

A kvóta-küldöttségek föladata lesz a kérdéssel foglalkozni és miután a most történt döntés egy évre szól, az 1900. évi január elsejétől fogva érvényes kvóta meghatározásának ügyére ezen értelemben fogom a Ház figyelmét fölhívni. Amennyiben azon nem várt és sajnos eset állana elő, hogy a két kvóta-küldöttség ismét nem tudna kiegyezni, aminek elkerülésére minden igyekezetemet fogom fordítani, akkor a Ház abban a helyzetben lesz, hogy az egyezkedést megkísérlje a kormány csak a végzettség esetében fogna appellálni a törvényeik 21. §-ához, ő felsége döntéséhez. Ezen szempontból ítélek meg a kérdést. Kérem, vegye a Ház tudomásul a minisztérium akkori jelentését és tekintse ezt az ügyet befejezettnek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(A vita.)

Polónyi Géza azt fejtegeti, hogy nem kormányproponciókkal lehet a királyi döntés számára alapot teremteni és jogot szolgáltatni, hanem az a tény, hogy a kvótabizottságok és a törvényhozások közt a megegyezés nem sikerült. A megegyezés lehetetlenségét a boldogult kormány azzal konstatálta, hogy az osztrák Reichsrath nem állt együtt. Ez közösi képtelenség. Vajjon Deák Ferencnek az volt-e az ideája, hogy az osztrák alkotmány 14. szakaszának uralma alatt intézzük közös ügyeinket? Az osztrák politikusoknak általában az a fölfogása, hogy a 14. szakasz nem alkalmazható a kvóta-ügyben. A magyarság messze jövődjő szempontjából nagy kérdés: vajjon a magyar állam segítkezik-e az osztrák németek hegemonijának a szlávok által

való elnyomására? Nem lehet a kvótát a magyar országgyűlés által úgy elintéztetni, hogy a királyi kéziratnak csak a másolatát küldik ide. Legalább a jövőre ne csináljanak ebből precedenst!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Csak egy-két rövid megjegyzést engedjen meg nekem a tisztelt képviselőház a most hallottakra. Az egyik az, hogy én az 1867. XII. törvényeik szerint, amelynek egész tartalmát, minden rendelkezését, szellemét, minden betűjét igenis olyanakk tartom, amelyhez ragaszkodom, minden alkalommal és minden téren, (Élénk helyeslés jobbfelől.) nem látom azokat, amelyeket mondani voltam szerencsés, semmi tekintetben sem alterálva. És azt, a mit Polónyi Géza tisztelt képviselő ur arra nézve mondott, hogy egy új praxist akar, úgy látszik, szankeionálni a jövőre is a miniszterelnök...

Polónyi Géza: A régi kormány!

Szóll Kálmán miniszterelnök: ... amely Deák szellemével nem egyezik meg. (Zaj a szélsőbaloldalon.) — bocsánatot kérek, így méltóztatott mondani, — ezt, bocsánatot kérek, én nem fogadhatom el és egész tisztelettel elhárítom. Mert én nem azt mondtam, hogy az egyezkedés a két országgyűlés között, melyet a törvény 21-ik §-a előír, csak kormányi iniciatívára történhetik; én ezt nem mondtam. Én azt mondtam: ez nincs kizárva. A törvény nem írja elő a módozat és így egyik módja az intézkedésnek ez is. (Ugy van! jobb- és balfelől.) És kérem, tisztelt képviselőház, nem a legtermészetesebb módja-e? (Ugy van! jobbfelől.) Hiszen 1877-ben és 1887-ben is így történt; mikor a két küldöttség nem tudott megegyezni, a két kormány már előre közös egyetértéssel megállapodott a törvényjavaslatok előterjesztésében, propositiót tett, propositiója által felhívta a két országgyűlést nyilatkozatra, a kérdésnek tárgyalására. Mi az, kérem, egyéb, mint egyezkedés? Ezt a törvény nem zárja ki. A törvény nem mondja meg a módozat. Nem azt mondom, hogy így kell, de így is lehet. És azt is mondom, hogy ez nemcsak nem ellenkezik a törvény szellemével, de a parlamentáriszmus lényegéből folyik és ez a legtermészetesebb eljárás. (Helyeslés jobbfelől.) Kérem, minden kérdésben a parlamentáriszmusnak a lényege az, hogy a kormánynak állást kell foglalni, propositiót kell tenni, azután a maga bölcsesége szerint határoz a képviselőház, de ha a kormány ezt nem teszi, mulasztást követ el. Lehet, hogy a kormány nem ezt az utat proponálja, hanem más utat; de neki proponálnia kell valamit, és ha azt proponálja, amit ebben az esetben proponált az előző kormány és amit esetleg — nem mondom, hogy biztosan — fog proponálni ez a kormány, akkor a törvény betűjének, a törvény szellemének és a parlamentáriszmus lényegének eleget tesz.

Ami azt illeti, hogy a főrendiház e kérdésben a jelentés tudomásulvételével határozott, erre vonatkozólag a fölfogásom az, hogy történhetett volna úgy is, hogy a főrendiház bevárja a képviselőház intézkedését, de nagy sérelmet ebben nem látok, mert az a küldöttség, amelyet nem a Ház, hanem az országgyűlés választott, amely elé a kérdést a törvény értelmében utasította, országos küldöttség, amelynek a jelentése közvetlenül megy a főrendiházhoz, itt nem történik nunciumpótlás és gondolom, országos határozatnak a meghozatala sem feltétlenül szükséges. Ez vezethette a főrendiházat arra, hogy a jelentést előzőleg tudomásul vette, és az a körülmény, hogy a képviselőház akkor nem nyilatkozhatott.

A jövőt illetőleg álláspontomat világosan és határozottan körvonaloztam. Felfogásom, törekvésem az, hogy e kérdés a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényhozása és a magyar törvényhozás között lehetőleg egyetértéssel, békésen oldassék meg és erre minden elkövetség, mert ez, gondolom, mindnyájunknak érdekében van és érdekében van azon viszony melegségének és minden félreértésektől ment közvelenségek, amelyre ebben a kérdésben a két állam között kell törekednünk. (Élénk helyeslés jobb- és balfelől.)

Ezek erre vonatkozólag nézeteim, amelyek, gondolom, igen világosan a törvényre alapítvá s amelyek természetesen nem állanak itt meg, hanem folytatólag, mint kifejtettem, csak akkor kell majd előállani a törvény 21. szakasz rendelkezésének, hogy újból egyezkedik a két országgyűlés és ha nem egyezik meg, előáll a királyi döntés.

Ebben a tekintetben méltóztatásék fölszólalásomat rektifikálni; gondolom, a t. képviselő ur is egyet fog érteni velem, hogy szigorúan a törvény alapján állok s ebben az értelemben kérem az indítvány mellőzését. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Pichler Győző: A miniszterelnök a királyi döntés becikkelyezéséről nem nyilatkozott. Egyebekre nézve pedig nézete szerint a miniszterelnöknek be kellett volna ismernie, hogy a most követett eljárás

törvénytelen volt s nem lett volna szabad antecedenciára hivatkozni.

Az elnök elrendeli a szavazást.

A Ház túlnyomó többsége a királyi döntést tudomásul vette.

A Rakovszky-ügy.

Napirend szerint következik a Rakovszky-ügyre vonatkozó mentelmi jelentés tárgyalása.

(A mérkőzés.)

Kubinyi Árpád: Miután Rakovszky István mentelmi ügyében a mentelmi bizottság kebelében is merőben ellentétes nézetek nyilvánultak, azt indítványozza, hogy a Ház utasítsa vissza az ügyet a bizottsághoz, hogy a tényállás tüzetesebb megvizsgálása után újabb jelentést tegyen. (Helyeslés a baloldalon, közepén és a jobboldal némely padján.)

Gajári Ödön: Utolsók közé tartozik, aki e mentelmi ügy miatt az ország békéjét fölzavarta. Ha nem volt sérelem Rakovszky esete, nem lett sérelem a béke helyreállítása folytán sem. A béke ügyének nem tesznek szolgálatot e kérdés föllevenítésével, hanem szolgálatot tesznek kiküszöbölésével. Rakovszky oly jogokat arrogált magának az utcán a rend föntartása ellenében, melyek őt meg nem illették. Azért ő a halasztó indítvánnyal szemben elfogadja a mentelmi bizottság javaslatát.

Buzáth Ferenc: A kérdés azért adatnék vissza a bizottságnak, hogy az igazság kiderítessék, nem pedig, hogy a békét megzavarják. A rendőrkapitány akkor tartozta le a Rakovszkyt, mikor már igazolták, hogy képviselő. Elfogadja Kubinyi javaslatát. (Helyeslés.)

Olay Lajos: Lássá be Gajári Ödön, hogy a Rakovszky-ügyet politikai kérdéssé tették mind a két oldalon s így a békének úgy lehet csak szolgálatot tenni, ha az ügyet most, mikor tárgyaláson láthatja mindenki, újból tárgyalja a bizottság.

Ivánka Oszkár szintén azt hiszi, hogy most objektívebben lehet itéli ez ügyben, mint annak idején. Ezért Kubinyi Árpád indítványához csatlakozik. (Helyeslés.)

Schmidt Sándor előadó: Nagy színvonalon álló vita indult meg e kérdésben annak idején, de most is konstatahatja, hogy a mentelmi jogot senki sem akarta megsérteni. A vita elméleti volt s ez most is főnforog. A Ház jogérzete fog határozni a fölött, hogy volt-e sérelem vagy sem s kéri, fogadják el Emmer álláspontját, hogy szavazattal döntsék el a kérdést. (Zaj.) Ő azt hiszi, hogy Kubinyi Árpád indítványa újból fölzavarná csak a kedélyeket. (Zaj. Helyeslés.)

(A szavazás.)

Az elnök fölteszi szavazásra Kubinyi Árpád indítványát. (Főlkialítások balról: Elfogadjuk! Jobbról vegyesen hangzik: Elfogadjuk! Nem!)

A főállással való szavazáskor az egész baloldal, a közép és a jobboldal egy része föláll, hogy Kubinyi indítványa mellett szavazzon.

Az elnök elrendeli az ellenpróbát.

Ekkor a jobboldalról negyvenötven szavaznak Kubinyi indítványa ellen.

Az elnök az ellenpróba után konstataálja, hogy a Ház túlnyomó többsége újabb jelentéstételre utasítja a mentelmi bizottságot.

A provizórium.

Az elnöki széklet most Perczel Dezső foglalja el s a Ház átter a gazdasági provizórium tárgyalására.

Puleszky Ágost előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Kossuth Ferenc kijelenti pártja nevében, hogy a javaslatot el nem fogadja, de lemondott arról, hogy a javaslat ellen rendkívüli fegyverrel harcoljon. A javaslat megzavarja a pártközi egyezményt. Nem is lehet ez másképpen, mert hiszen ismeretes a miniszterelnök jogállása, mely még politikai ellenfeleinek is tisztelettel parancsol. De bár lemondott a függetlenségi párt arról, hogy a rendkívüli fegyverrel küzdjön, ez még nem jelenti azt, hogy elvi okokból föl ne szólaljon a javaslat ellen. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsák a kormányt, hogy az önálló vámtérület jogi alapján kimondása helyett az önálló vámtérület tényleges létesítésére tegyen előterjesztést. (Helyeslés a színpadon.)

Komjathy Béla: Kérdi, honnan van az, hogy a külön vámtérület csak egy párt tüzte ki zászlajára? Talán mert a tapasztalatok annak rossz voltáról győzték meg? Nem, hanem mert a pártok meghajolnak a hatalom előtt, amely soha bele nem egyezik Magyarország gazdasági különállásába. Különösnek találja, hogy azok, akik a kormánypártot közkereseti társaságnak nevezték, egyszerre belemennek abba. Fejtegeti a közös vámtérület hátrányait. Hangsúlyozza, hogy az autonóm vámtarifát Ausztria érdekében már háromszor megváltoztatott. Egy nagy lemondás van a közös vámtérület fenntartásában, az ipari államról való lemondás. Az pedig valóságos bahaárulás, nem akarni, hogy Magyarország ipari államná atalakuljon. Csatlakozik Kossuth Ferenc határozati javaslatához. (Éljenzés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Mócsy Antal kijelenti a néppárt nevében, hogy ők a javaslatot elfogadják.

Az elnök ezután a vitát holnapra halasztja. Holnap tárgyalja a Ház a városok és községek fogyasztási adójáról szóló javaslatot is.

(Egy kis konfliktus.)

Az elnök: Következnek az interpellációk.

Főlkialítások: Őt pero szünetet kérünk!

Az elnök: Kubik Béla képviselő ur következik. (Nagy zaj. Kiáltások balról: Mit erőszakoskodik? Mért nem adja meg a szünetet? Az elnök csönget.)

A nemes-ócsai választás.

Kubik Béla: A nemes-ócsai választás dolgában interpellál, de egyszerűságra megragadja az alkalmat annak konstataálására, hogy Perczel elnök hű maradt magához. Amily erőszakos volt, mint belügyminiszter, éppen oly erőszakos, mint elnök. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az elnök csak egy óra tájban tért be a Házba, még sem adta meg a pihenőt azoknak, akik tíz óra óta tanácskoznak. Interpellációja, melyet a belügyminiszterhez intéz, ez:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a komárommegyei nemes-ócsai kerületben február 24-ikén megejtett képviselőválasztás alkalmával az ottani főispán és vele egyetemben a szolgabírák meg nem engedett módon korteskedtek a szabadelvű párt mellett?

Szándékozik-e vizsgálatot tartani és a fegyelmi eljárást megindítani az illetők ellen, hogy a jövőben a tiszta választások biztosítva legyenek, a hatalmukkal visszaelő tisztviselők pedig fegyelmiileg megbüntessenek?

Pichler Győző is ebben a tárgyban interpellál. Sárközy főispán kívánja bemutatni Széll Kálmánnak. Sárközy annakelőtte függetlenségi képviselő volt. A csákvári választáson esküt tett Sárközy, hogy elveihez hű marad. Székesfehérvár kivilágította alakait, mikor Sárközyt, a negyvennyolcas hazafait, az ellenzék alispánválasztotta s ennek első dolga volt, hogy régi elvtársai ellen fordult a renegátot jellemző ádáz gyűlölettel. A nemes-ócsai választás is Sárközy főispán műve. Ezután leírja a választás lefolyását, azt, mikor a választási elnök a főispánnal összeajtszva, a többséget meghamisította.

Hentaller Lajos: Disznóság! (Zaj.)

Az elnök: Ez nem parlamentáris kifejezés.

Hentaller Lajos: Hát a parlamentáris választás volt? (Kiáltások jobboldalról: Rendre!) Hát talán tisztességes választás volt?

Buzáth Ferenc: Azt még Perczel csinálta!

Zmeskal Zoltán: Ha én most Perczelnek lennék, nem is elnökölnék ilyenkor. (Zaj.)

Az elnök: Az alelnökök nincsenek jelen, különben már átadtam volna nekik a helyemet.

Pichler Győző a zaj után ezt az interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a lezajlott nemes-ócsai választás alkalmával Zámory Béla érdekében Sárközy Aurél főispán hivatalos hatalmával visszaélve, személyes korteskedéssel és fenyegetéssel terrorizálta a választókat?

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy Sárközy Aurél főispán a választási küzdelem alatt és a választás napján a neki alárendelt tisztikart korteskedésre használta föl, két héten át a főispán felszólítására a tisztikar egyebet sem tett, mint faluzott s a Zámory-párt mellett agitált?

Ha nincs tudomása a fősorlatokról a belügyminiszternek, hajlandó-e tekintetben magának tudomást szerezní és hajlandó-e a Sárközy Aurél főispán és tisztviselői által elkövetett visszaéléseket megtorolni?

(A belügyminiszter válasza.)

Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A tisztelt Ház szíves beleegyezésével leszek szerencsés a hozzám intézett két interpellációra azonnal válaszolni.

Az interpellációk mindegyike két részből áll, illetőleg két kérdést tesz föl. Az egyik az, hogy van-e tudomásom arról, hogy a nemes-ócsai választókerületben történt képviselőválasztás alkalmával ezen és azon események, állítólag visszaélések történtek.

Arról, tisztelt képviselőház, nekem sem hivatalos, sem nem hivatalos tudomásom nem lehet, mert a választás február 24-én ment végbe. Múlttatnak tudni, hogy én február 26-ika óta vagyok miniszterelnök és belügyminiszter és hogy a belügyminiszteri tárcát csak március 3-án vettem át. Ezzel az első kérdés talán el van intézve.

A másik kérdés abból áll: — úgy Kubik Béla tisztelt képviselő ur, mint az előttem szólott Pichler tisztelt képviselő ur interpellációjában — szándékozik-e vizsgálatot tartani és a fegyelmi eljárást megindítani az illetők ellen, különösen Pichler képviselő ur kérdése szerint, Sárközy Aurél főispán ellen.

Erre, tisztelt képviselőház, igen egyszerű a válaszom. Ezen interpellációk következtében igenis, kötelességemnek ismerem információt szerezní magamnak az ügyről, mert hiszen, gondolom, minden kérdés elintézésének sarkéttele: adiatur et altera pars. (Helyeslés.) Ha azok a dolgok megtörténtek, melyeket a tisztelt képviselő urak előadtak, megengedem, teljesen bona fide, akkor valószínű, hogy azok a jogaikban magukat megsértettek vélt választók kérvényezni fognak a képviselőválasztás ellen és

azután majd megtörténik annak az ügynek a tárgyalása, megvizsgálása és esetleg, ha a bíráló-bizottság elrendeli, a helyszínen való vizsgálata is.

Az esetleg így kivilágító és felderítő tényállás, mint a magam információi alapján véleményem fogok magamnak alkotni az ügy mibenlétéről és ha csakugyan visszaélések, törvényszegések, törvénytelenések történtek volna, meg lehetnek a t. képviselő urak győződve, hogy azok meg is fognak torloltatni. (Általános helyeslés.) Ismétlem, ha azok a dolgok megtörténtek és ha konstatalvák és ha nem olyan természetűek, mint ahogy az előttem szólott t. képviselő ur magát kifejezte, hogy azokat a választások után könnyen a felelősségnek szeretjük átadni. Természetes, hogy a kellő információk hiányában és a nélkül, hogy a kérdéssel foglalkoznám, sem pro, sem kontra a legkisebb mértékben állást nem foglalkozhatok s talán a t. képviselőház sem követelheti, hogy előbb állást foglaljak. Kérem a t. képviselőházat, méltóztassék ezen választomat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Kubik Béla kijelenti még, hogy azt a két választót, akit egy jegyző a záróóra letelte után behozott a választási helyiségbe, nem a választási elnök, aki nem is volt jelen, hanem az odatolakodott küldetési alelnök szavaztatta le jogosulatlanul. A választ tudomásul veszi.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az ülés ezzel végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyben a kormánynek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

Széll Kálmán és a klegyezés. A féléhivatalos *Politische Correspondenz* a magyar s az osztrák kormány közt legutóbb folyt tanácskozásokhoz a következő kommentárt fűzi:

Egy bécsi lap polémikus hangon fejtegeti azt az eshetőséget, hogy a két kormány megállapodása szerint a közös bank 1904-ben, még a vámközösség megszűnése esetén is fennmarad. Nem akarunk arra utalni, hogy a jelenlegi magyar pártviszonyok mellett a jövő ilyen alakulásának a fölvetése alig valószínű. Azokban a polémikus fejtegetésekben is elismertetik különben, hogy a jelenlegi kormányzatoknak, *Széll Kálmán*nak elvi garanciát nyújtanak arra nézve, hogy nem szándékozik ilyen állapotot teremteni. Főlegesen tehát belemennünk olyan dolgoknak a vitatásába, amelynek bekövetkezése elméletben még némiképpen lehetségesnek látszik, a gyakorlatban azonban a legkevésbé valószínű. Hogy milyen fontos okok szólnak a mellett, hogy a vámközösségnek 1904-ben való megszűntetése ne legyen teljesen kizárva, az közismereti dolog. Ezt legutóbb az említett lapban is kifejtették jól informált helyről. Ezek az okok Ausztriára és Magyarországra nézve egyaránt nagyjelentőségűek és különösen a vámközösség hívei szempontjából igen fontosak. *A vámközösségnek nem szabad olyannak lennie, mintha kényserházaság volna, amely a két állam külön érdekeinek érvényesülését a külfölddel való vámpolitikai viszonyok rendezésénél lehetetlene teszi.* Azzal, hogy az 1903., illetve 1904. évet tüzték ki határidőül, föntartották mind a két félnek teljes eszelekvési szabadságát. Eppen a vámközösség híveinek kell megővniök a vámközösségnek azt a jellegét, hogy ez a közösség egyrészt alkalmazkodjék a gazdasági fejlődéshez, másrészt a külfölddel szemben lehetővé tegye vámpolitikai igényeink olyan energikus képviselést, amelynek csak a monarchia terjedelméhez fogható gazdasági terület képes. Az 1903-iki terminusnak tehát az a jelentősége, hogy a vámközösségnek bizonyos elaszticitást adjon, amely fokozza erősségét, de semmi esetre sem készíti elő a szabadat, amint helytelenül állítják. Ellenkezőleg, a vámközösség megszüntetését az agitáció sokkal nagyobb energiával követelhetné, ha a közvélemény csak valamely mechanikus központosság következményét látná benne és nem igazolná mindenkor az ország gazdasági érdekeit.

Apponyi a szabadelvűpártkörben. Nehány lap szerint gróf Apponyi Albertet, aki tudvalevőleg szintén belépett a szabadelvűpártkörbe, tegnap már a szabadelvűpártkörbe várták. Gróf Apponyi Albert a képviselőház mai ülésének elején maga emlitette *Széll Kálmán* miniszterelnöknek, hogy a családjában előfordult gúszeset következtében elrendezendő ügyek egyelőre egész idejét igénybe veszik és ezért csak néhány nap múlva lesz abban a helyzetben, hogy a pártkörben is megjelenhessék.

Szóll Kálmán mandátuma. A szent-gothárdi választókerület március 13-án nagy választói értekezletet tart, amely alkalommal a kerület mandátumát újra följárják volt képviselőjüknek, Szóll Kálmának. Ugyanakkor megválasztják azt a küldöttséget is, mely a miniszterelnököt a jelöltség elfogadására felkéri.

Az országgyűlési szabadalvú párt báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt ma este értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá vette s minden vita nélkül elfogadta az állami költségvetési előirányzat első füzetében foglalt kisebb budget-fejezeteket (előadó Szabó Imre) s a belügyi tárca költségvetését (előadó Gajari Ödön). Tudomásul vették egyuttal az állandó országház építésére, a közös függő adósság kezelési módjaira vonatkozó jelentéseket és a betegápolási pótadó január elsejétől számított kivetésének a bejelentését.

KÜLFÖLD.

Ausztria-Magyarország és az Egyesült Államok. A müncheni *Allgemeine Zeitung* utján arról értesülünk ma Washingtonból, hogy Hengelmüller osztrák-magyar követnek a szabadságidejét, ki már hosszabb idő óta van távol, meghosszabbították, s hogy egyelőre egyáltalán nem is várható Hengelmüller urnak Washingtonban való visszatérése. Baró Riedl követ-ségi titkár intézi helyette a követség ügyeit. Hengelmüller ur makacs távolmaradását azzal hozzák kapcsolatba, hogy a bécsi külügyi hivatal nincs megelégedve az Egyesült-Államok kormányának a *hasletoni* ügyben tanúsított magatartásával, a midőn kezeletlen megtagadott mindennemű kárpótlást a megölt és megsbesített osztrák és magyar alattvalók családjai részére.

Walsin-Esterházy vallomása.

Budapest, március 8.

Előttünk fekszik immár Walsin-Esterházy hosszú vallomása, amelyet egész terjedelmében közreadott a londoni *Daily Chronicle*. A kitérő ulánustiszta e vallomásban elmondja nemcsak azoknak az utasításoknak történetét, amelyeket a vezérkarból kapott, hanem egyuttal leírja a hamisítások történetét is. A vallomás megdöbbentő részleteket derít föl és teljesen megerősíti azt a sokszor hangoztatott véleményünket, hogy a vezérkar az egész pör folyamán a hamisító és hazug érdekszöveket szerepelt játszotta.

Walsin-Esterházy a vallomását azzal kezdi, hogy körülbelül egy hónappal azelőtt, hogy Dreyfus Mathieu őt vádolta a *bordereau* szerzőségével, névtelen levelet kapott, melyben arra figyelmeztették, hogy összeesküvés készül ellene. Amikor erről értesült, Párisba utazott, s *Paysnéhoz* szállott. Hogy neki *Paysnéval* viszonya volt, senki sem tudta, csak a hadügy-minisztérium néhány tisztje. Mégis alighogy megérkezett Párisba, már is jelentkeztek nála titkoszobai jóbarátok, akik az őt fenyegető veszélyekre figyelmeztették. Igen regényesen írja le, hogy mint vezették őt álszakállas emberek *du Paty de Clam* ezredeshez, aki elmondotta neki, hogy *Picquart* és *Scheurer-Kestner* mit tervez ellene; *Henry* alezredes, akivel már a hetvenes évek óta bensős barát viszonyban volt, azt ajánlotta neki, hogy mindenben alkalmazkodjék azokhoz az utasításokhoz, amelyet a vezérkar fog neki adni. *du Paty de Clam* egy folyamodványt is díktált neki, amelyben kihallgatást kért a hadügyminisztertől. A vezérkarral való érintkezésének közvetítésére Esterházy először kedvesét, *Pays Margitot*, később pedig unokanővérét, *Esterházy Korosztályt* ajánlotta. A vizsgálat során maga *du Paty de Clam* is bevallotta, hogy azokat a gromba leveleket, amelyeket Esterházy a közvélemény számára intézett, ő díktálta Esterházyknak. A *Libre Paroleban* közölt és *Dizi* aláírású cikket, amely a Zola-pör idején oly feltűnést keltett, már készen kapta a vezérkarról. Mikor Dreyfus Mathieu sürgetésére vizsgálatot indítottak ellene, *Pellieux* tábornok napról-napra, sőt óróról-órára értesítette, hogy mi a teendője. Esterházy leleplezéseiben érdekes *du Paty de Clamnak* egy levele is, amelyben arra kéri Esterházyt, hogy összes leveleit semmisítse meg; Esterházy azonban nem semmisítette meg *du Paty* e leveleit, hanem *Pays Margit* őrizetére bízta. Közli Esterházy a következő utasításokat is, amelyeket *du Paty de Clam* írt le neki:

1. Addig, míg hivatalos levelet nem kap tőlem, egyáltalán nem szükséges, hogy engem ismerjen.

2. Ha arról lesz szó, hogy mi milyen viszonyban voltunk egymással: legyen néma, mint a hal s azt hozza föl kifogásul, hogy egy harmadik emberrel szemben olyan köte-

lezettségei vannak, amelyek nem engedik meg, hogy nyilatkozzék.

3. Ha már kiderül valami: maradjon csak a mellett, hogy én legfőleg csak bátorítottam s mérsékletre intettem s hogy nekem semmi közöm a fátyolos hölgy dolgához.

4. Én soha önnel semmi bizalmas dolgot nem közöltem, s nem én tettem önnek *Picquart* ezredesről jelentést. Én is elhagyok alkalmazkodni. Jegyezzen meg magának mindent, különösen azt, amit e levélben törősen tintával aláhúztam. S aztán semmisítse meg ezt az utasítást. Ön könnyen megértheti, hogy mily fontos dolog mindkettőnkre nézve, hogy egyetértőleg járjunk el. Az a személy, aki *Picquart* érdekes leveleit nekünk megszerezte, azonos azzal a hölgygyel, aki a *Blanche* aláírású táviratot írta, persze elváltoztatott írással. Ezt a rendőrség le is foglalta. Ez a hölgy *Curet* alezredes barátnője.

Mikor az Esterházy ügyében megindított vizsgálat Esterházy javára véget ért: *Pellieux* tábornok maga követelte, hogy Esterházy a haditörvényszék elé terelje az ügyet. A tárgyalás alatt napról-napra kioktatták, hogy mit valljon, sőt egy alkalommal meg is dorgálták, mert egy olyan részletre, amelyre előre figyelmeztették, a tárgyalás alatt feledékenységéből nem terjeszkedett ki. A Zola-pör tárgyalása alatt is napról-napra kapott írásbeli utasításokat, amelyeket ügyvédje *Tezenas*, *Thévenet* ezredes kabinetirodai főnök és *Watine* államügyész, *Billot* tábornok veje dolgozott ki számára. Esterházyknak *Pellieux* tábornok adta azt a szigorú parancsot, hogy az esküdtészek előtt nem szabad valania semmit. A Zola-pör után Esterházyknak hivatalosan, írásban megengedték, hogy pört indíthasson a *Figaro* és *Dreyfus* Mathieu ellen, de egyidejűleg szóbeli értesítést is adtak neki, hogy a pört semmiesítse se indítsa meg. Esterházyt a Zola-pör tárgyalása alatt azzal is megbízták, hogy *Picquart*-t provokálja. *Gonse* tábornok ezt az utasítást *Tezenas* ügyvéd és *Pellieux* tábornok jelenlétében adta Esterházyknak, s *Henry* is ugy nyilatkozott, hogy ebben a dologban az egész hadügyminisztérium egyetért. Esterházy elment tanuk keresni, s ezalatt *Henry* alezredes *Pays Margit* lakásán várakozott reá; mivel pedig Esterházyt nem győzte bevárni, írásban hagyta ott *Gonse* tábornoknak a párbajra vonatkozó utasításait. *Henry*nek ezt a levelet később *Bertulus* vizsgálóbíró egy házkutatás alkalmával lefoglalta, s most ez a levél is a semmisítőségek előtt van.

Külön fejezetben emlékezik meg Esterházy barátról, *Henry* alezredesről. *Henryval* 1878–1880-ig mint hadnagy együtt dolgozott a hadügyminisztérium kémirodájában; igen jó barátok voltak és később is állandóan összeköttetésben állottak egymással; *Henry* szerinte igen kiváló tiszt volt s nemcsak magas képzettsége, hanem szolgálati ügybuzgósága által is kitűnt. Ő előtte egy perőig sem volt titok az, hogy a *Panizzardi*-féle levelezőlap, amely *Henry*nek nyakát szegte, hamisítvány. Ezt a hadügyminisztériumban mindenkinek tudnia kellett, akit csak ez a dolog érdekelt. Négy hónappal a hamisítás fölfedezése előtt, 1898. április elején *Boisdeffre* tábornok magához hívatta Esterházyt; ott volt már *du Paty de Clam* is; sokat beszéltek a Dreyfus-ügyről és ekkor Esterházy bejelentette *Boisdeffre* tábornoknak, hogy a *Panizzardi*-féle levelezőlap hamisítvány; később erre a körülményre *Pellieux* figyelmét is felhívta Esterházy. Az egész levelezőlap hamisítvány volt, a címezés és az aláíráson kívül. A hamisítás a következő módon történt:

Néhány egészen jelentéktelen levél, amelyet *Panizzardi* őrnagy írt, a francia vezérkar birtokába jutott; a leveleket átadták a kémirodának, ahol az a szokás, hogy az értéktelen leveleket darabokra tépik és a papirkosárba dobják. *Panizzardi* leveleinek a darabjait *Henry* gondosan összeszedte s ez apró papírdarabokból egyes betűket kimetszett, amelyekből aztán összeállította az egész hamisított levelet. Az egészet lefotografálta s készen volt a *Henry*-féle hamisítvány. *Henry* még semmi rosszat sem sejtett, mikor *du Paty de Clam* a hamisítást *Cavaignac* előtt is fölfedezte. Ez a mult év augusztus 17-én történt; *Henry* szabadságon volt s éppen keresztülutazott Párison, hogy egy tengeri fürdőbe menjen családjával együtt. Szerencsétlenségére ellátogatott a hadügyminisztériumba is, ahol nyomban *Cavaignac* miniszter elő idézték, aki őt *Boisdeffre* és *Rogat* tábornokok jelenlétében kihallgatta, *Boisdeffre* és *Rogat* egyenesen hamisítással vádolta *Henry*-t, de állítólagos vallomásának nincs bizonyító ereje, mert a kihallgatásról fölvetett jegyzőkönyvet *Henry* sem helyesnek el nem ismerte, sem alá nem írta. Nem is tehetette ezt, mert a jegyzőkönyvet csak *Henry* öngyilkossága után foglalták meg.

Érdekes Walsin-Esterházy vallomásának az a része, amely a *bordereau*ra vonatkozott. Esterházy így írja le a vallatását:

Loew elnök: Beszéljünk most a *bordereauról*. Lépjen közelebb! Ráismer-e?

Esterházy: Igen. Ez az az okmány, amelyet nekem 1898 januárjában a haditörvényszék előtt felmutattak. Csak megfakult kissé.

Az elnök: Mi a mondanivalója erre vonatkozólag?

Esterházy: Az 1894-iki haditörvényszék azt mondta, hogy ez az okmány *Dreyfus* kezétől ered. Az 1898-iki haditörvényszék kijelentette, hogy a *bordereau* nem én írtam. Ehhez nincs egyéb megjegyzésem.

Az elnök: Itt van két levele, az egyik 1892-ből való, a másik 1894-ből. Mind a kettő a *bordereauhoz* hasonló papíron. Rájuk ősmér?

Esterházy: Az egyik az én levelem, a másik lehet, hogy szintén tőlem való.

Loew elnök erre felolvasta az írásszakértők hosszas jelentését.

Esterházy: Gyakran használtam effajta vékony papírost. Ilyet vittem magammal a hadgyakorlatokra is. Könnyű fajta és sok fér el belőle kis helyen is. Átlátszóágánál fogva arra is alkalmas, hogy az ember térképeket másolhat rajta, négyzetes recézete pedig topográfiai szempontból hasznos. Nagyon olcsó és mindenütt kapható. A külföldön azt olvastam, hogy szakértők oda nyilatkoztak, hogy mind ez a papíros ugyanabból a masszából való. Nos, az egész masszát csak nem vásároltam meg!

Elnök: Ön többek előtt azt mondta, hogy ön írta a *bordereaut*.

Esterházy: Ez teljesen alaptalan állítás. Esterházy tehát újra erősíti ártatlanságát s tagadja a *bordereau* szerzőségét.

Vallomásában odakonkludál, hogy ő a Dreyfus-párt áldozata és üldözöttségének odiumát *Cavaignac* volt miniszterre iparkodik hárítani.

A Sadvoszki-est.

Budapest, március 8.

Sadvoszki belgrádi orosz követnek a szerb kormányval való konfliktusa annyira elsimíthatatlan, hogy Belgrádban valószínűnek tartják a követ végleges hazahívását és új belgrádi követnek a kinevezését. Ez idő szerint *Mansurov* ügyvivő vezeti Belgrádban a követség ügyeit s ebben a minőségében hivatalos látogatást is tett a szerb külügyminiszternél. A konfliktus okairól teljesen hiteles oldalról a következőket írják:

Belgrád, március 8.

Sadvoszki orosz államtanácsos a mult év júniusában került Belgrádba követnek. Ottlétének első napjától fogva feszült viszonyban volt a szerb hivatalos világgal. Első látogatásakor, melyet a miniszterelnöknel és külügyminiszternél tett, bizonyos ingerültséggel ejtette el azt a megjegyzést, hogy tudomása szerint a szerb királyság és az osztrák-magyar monarchia közt katonai egyezmény kötött, amit ő nem talál helyesnek. *Gyorgyevics* kormányelnök kijelentette ezt az állítást s a legutóbbi közöttben kijelentette, hogy Szerbia és Ausztria-Magyarország közt nem áll fenn katonai egyezmény. Erre Sadvoszki elég tapintatlan volt arra utalni, hogy *Milán* király otthonléte és főhadparancsnokká való kinevezése helytelen. *Gyorgyevics* erre értésére adta az orosz követnek, hogy ne felejtse el, hogy Szerbia a berlini kongresszus óta önálló állam s hogy valamely idegen állam követe, még ha Oroszország is az, amelylyel Szerbia a legbarátságosabb viszonyban óhajt maradni, nem arrogálhatja magának azt, hogy ez önálló királyságnak valamely belső ügyébe beleszóljon. Már pedig ilyen belső ügy az, hogy *Milán* király hol lakik s ki áll a szerb hadsereg élén.

Ez az incidensből csakhamar kifejlődött egy másik. Minden új követet udvari diszabéddal tüntetnek ki. Sadvoszki is megtisztelték ilyenfel, de természetesen, hogy *Milán* király valami kifogással elmaradt erről az ebédről. A főhadparancsnok példáját követték az összes tábornokok, akik szintén találtak kifogást az orosz követ tiszteletére rendezett udvari ebéden való meg nem jelenésre.

Nyílt viszály állott tehát fenn Sadvoszki és *Milán* közt. Sadvoszki attól fogva sohasem volt többé *Gyorgyevics* miniszterelnöknel és külügyminiszternél s nem is érintkezett vele; ellenben olyan információkat küldött Pétervárra, amelyek a szerb kormányval szemben ellenséges irányzatúak voltak. Így mikor *Sándor* király a nyáron több hétre el akart utazni, Sadvoszki azt adta hírül Pétervárra, hogy *Milán* király erre az időre átveszi a régensséget, holott a dolog úgy áll, hogy a régensséget a miniszterelnök vette át.

Grujics Száva pétervári szerb követ ezek következtében utasítást kapott, hogy világosítsa föl *Muraviev* külügyminiszter Sadvoszki helytelen ma-

gaviseletéről és a szerb kormánykörök megbizonyosították róla, hogy Muraviev nem azonosítja magát a belgrádi követ dolgoival; s a szerb kormány csakis annak tulajdonítja Sadovszkij el nem mozdítását, hogy az ily gyors személyesre egy nagy államra nézve bizonyos nehézségekkel jár.

Hogy Sadovszkij állandóan kerülte a szerb miniszterelnököt s még csak nem is köszöntek egymásnak, az már ismeretes; s csak természetes, hogy mindez Sándor királyt nagyon elkedvetlenítette. De azért Sadovszkijt is épp úgy értesítették a szerb királyság évforduló ünnepein tartandó isteni tiszteletéről, mint a többi követeket. Ez azonban csak értesítés volt, nem pedig meghívás, amit nem is szoktak küldeni, de neki már csak azért sem küldhettek volna, mert Milán királynak mindenestre ott kellett lennie a templomban. Sadovszkij azonban mégis elment a templomba. A diszlakomára aztán, melyre a diplomáciai testület hivatalos volt, ő nem kapott meghívót, mert Milán királyt egyszerűen lehetetlen volt kienni annak, hogy a vele szemben ellenséges követtel összekerüljön. Erre Sadovszkij jónak látta, hogy Belgrádból elutazzék s a szerb kormánykörök úgy vélekednek, hogy jól is tette.

Ugy vélik Belgrádban, hogy ezzel a vége is szakadt a tapintatlanságok hosszú sorozatának s remélik, hogy ez a kellemetlen incidens nem fogja állandóan zavarni az orosz-szerb viszonyokat s hogy olyan követet fognak Pétervárról Belgrádba küldeni, aki Szerbia önállóságát és az uralkodó király érzelmeit nem fogja sérteni.

HIREK.

Budapest, március 8.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 28-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Miniszterek a királynál.** Bécsből jelentik nekünk, hogy ő felsége ma kihallgatáson fogadta gróf Welsersheimb osztrák és báró Fejérváry Géza magyar honvédelmi minisztert. Báró Fejérváry ma délután visszatért Budapestre.

— **Külfutetés.** A magyar nőnevelés egyik kitűnőségét, Lázár Kaszner Janka asszonyt, a budapesti Erzsébet-nőiskola igazgatóját, a király a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Az erről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— **A belga királyné betegsége.** Brüsszelből jelentik, hogy Henriette királyné állapota a hivatalos jelentés szerint jelentékenyen javult és az orvosok remélik, hogy egészsége teljesen helyre fog állani. A beteg királynéhoz senki sem bocsátanak, még családjának tagjait sem. A királyné tegnap a következőket mondta orvosának:

— Remélem, hogy nagyon sokáig fogok élni, mert már annyiszor költöttem holt híremet.

Egy másik brüsszeli távirat azt jelenti, hogy Henriette királyné az éjjelt jól töltötte és ma reggel sokáig beszélgetett gyóntatótyójával, Simonnal. Néhány újság azt írja, hogy a királyné meltrákban szenved és hogy néhány nap múlva operálni fogják. Ezt a hírt nem lehet ellenőrizni, mert az udvari körök minden felvilágosítást megtagadnak.

— **A pápa köszönete.** A Budapesti Katolikus Népkör vasárnapi gyűléséből hódoló táviratot intézett XIII. Leó pápához, hogy őt szerencsés főegyházi alkalmából üdvözölje. Rampolla bíboros államtitkár ma a következő telegramot küldte Mészáros Kálmán atyának, a kör elnökének:

A Budapesti Katolikus Népkör hódolatát és üdvözlését igen szívesen vette a jó atya, ki porórl-percre jobban érzi magát és nektek apostoli áldást küldi. Rampolla.

— **A főudvarmester örömapa.** Báró Bánffy Ferenc, báró Bánffy Dezső magyar királyi főudvarmester fia, ma vezette oltárhoz Patricevich-Horváth Ida bárónét Kolozsvárról. Az esküvőre leutazott báró Bánffy Dezső is. A képviselőház mai ülése alatt a szabadelvű párti képviselők egy csoportja üdvözölő telegrammot írt alá, amelyben jó kívánataikat juttatták az örömapa tudomására. A táviraton az első aláírás Tisza Kálmáné, az utolsó: — gróf Tisza Istváné. Itt említjük meg, hogy a főudvarmester, aki főgondnok a Erdélyrészi református egyháznak, ma több órahosszat az egyházmegye függő ügyeivel foglalkozott Kolozsvárott.

— **A diszkard odisszeája.** Mikor egy évvel ezelőtt, február havában Picquart ezredes hősi módon küzdött a Dreyfus igazságáért a párisi mob piszkolódása közepette, a budapesti polgárság liberális elemei az igazság derék katonája előtt olyképp akartak rokonszenvűnek kifejezést adni, hogy diszkardot készítették Picquart számára, amelyet Zola barátjának el is akartak küldeni. A kard elkészült, szép művészi munka lett belőle a Wisinger Mór ötvös műhelyében. Már csak épp el kellett volna küldeni, amikor a budapesti rendőrség gróf hűhő közepette lefoglalta a veszedelmes hadi szerszámot. Az volt a rendőrségnek a kifogása, hogy a diszkardot a magyar állam címere ékesíti, erre a diszkard pedig nem kért külön engedélyt az ötvös. A negyedik kerületi kapitányság, fedjére tevéen a Salamon szívegét, itélt is az ügyben: a magyar címer „jogtalan használatáért” két napi elzárással és 300 forint pénzbüntetéssel kedveskedvén Wisinger Mórnak. Az ítélet ellen nyomban felebezték az elítélt, akkor is, amikor a negyedik kerületi alantását a főkapitány helybenhagyó ítélettel támogatta. A kard-ügy végre megtalálta a maga természetes, de igen hosszú útját a belügyminiszterhez. Perczel Dezső, aki akkor ezt a tárcát bírta, természetesen megváltotta a két rendbeli rendőri ítéletet: Wisinger felfüggesztette és elrendelte, hogy a lefoglalt kard visszajusson a készítőjéhez. Érdekes ennek az ítéletnek az indokolása. A miniszter felfogása szerint kitűnt, hogy a kard nem gyárilag, hanem megrendelésre készült és a magyar címet csak mint dísz használták a kardon, ami nem büntető esemény. Azonban az ilyesminek politikai célokra való használatára mégis engedélyt kellett volna kérni. Báró Splényi Odón rendőrtanásos ma hirdette ki Wisinger előtt a belügyminiszter felfüggesztő ítéletét és a kardot visszaadta készítőjének. Akik megrendelték, most bizást elküldhetik Picquartnak, aki, míg kardján a rendőrség és belügyminisztérium töprengött, újabb bokrak érdemeket szerzett az ilyen kitüntetésre.

— **Baleset vadászati közben.** Fiuméből jelentik, hogy Károly István főherceg, aki pár nap óta Ossero nevű jaktájjal Fiumében van, tegnap vadászás közben véletlenül megsebesített egy matrózt. A baleset úgy történt, hogy a főherceg hajója földézetéről a kikötőben röpködő sirlányokra vadászott s e közben egy nagy sörét véletlenül homlokra találta Yellaes matrózt, aki csakonak állva a szomszédban levő Pannonia gőzöst tisztogatta. A matróz sebe szerencsére nem veszedelmes. A baleset nagyon megrendítette a főherceget, aki a megsebesült matróznak nagyobb összegű pénzt küldött.

— **A kereskedelmi miniszternél.** A Budapesti Városi Villamos Vasút üdvözölő deputációját fogadta ma Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter. A küldetésben Falk Miksa vezetése alatt részt vettek: bottai Hűvös József vezérigazgató és Császár Jenő igazgatósági tag. Dr. Falk Miksa üdvözölő szavaiban a miniszter jóakarát kérte a társulat közérdekű törekvései iránt, amely mint utórró szép sikerrel küzdött meg a villamos közlekedés terén az eléje gördült nehézségekkel. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy már állásából kifolyólag élénk figyelemmel és érdeklődéssel kell kísérnie a társulat működését, és hogy szívesen fogja teljes odaadással és egész értelemmel támogatni a társulatnak a közérdekkel is megegyező törekvéseit. (Eljenzés.)

— **Cáfolat.** Egy estilap értesülése nyomán mi is megírtuk, hogy Sándor József országgyűlési képviselő legközelebb ki fog lépni a szabadelvű pártból. Kolozsvárról táviratozzák, hogy ez a hír teljesen alaptalan.

— **Március tizenötödike.** Az I. ker. szabad polgári kör, ezévi március 15-ikét az I. kerületi asztaltársasággal közösen, a nagyemlékű eseményhez méltóképp tanulságos és lelkesítő motívumok közbeszűvésével szándékozik megünnepelni s magát a központi asztaltársaságban is képviseltetni. — A Budapesti—Kelenföldi II. Rákóczy Ferenc asztaltársaság e hó 12-én vasárnap délután 4 órakor március 15-iki nemzeti ünnepélyt tart.

— **Salisbury betegsége.** Az angol kormány elnöke, mint Londonból jelentik, erős hűlésben megbetegedett és emiatt nem is vett részt a mai minisztertanácsban.

— **Hegedüs Sándorné üdvözlése.** A nagypénteki református társaság ma délből tisztelgett védasszonyánál, Hegedüs Sándornénál, férjének miniszterre történt kinevezetése alkalmából. Az egyesület elnöke, dr. Kiss Áron szép beszédében méltatta Hegedüs érdemét, aki rövid negy év alatt, mióta az egyesület védnöke, oly szép eredményeket ért el. A női választmány részéről Csiky Kálmáné alelnök üdvözölte a védasszonyt, hangsúlyozván azt, hogy úgy mint eddig, a jövőben is a szeretet jellemeze együttműködésüket, mert ez magában foglalja a kölcsönös egyetértést. Hegedüs megfogadott választott a szónokoknak, megköszönvén a küldetésig figyelmét.

— **Báró Hirsch fia.** A Wiener Allgemeine Zeitungnak táviratozzák Londonból, hogy Ferenc József király báró Hirsch Mór özvegyének, báró Hirsch Klárának kérésére báróira emelte a megboldogult bárónak két fogadott fiát. Báró Hirsch Mórnak csak egy fia volt, Lucian, aki 1896-ban harminc éves korában meghalt tüdőgyulladás következtében. Nem sokára aztán a báró örökbe fogadott két amerikai származású fiút, De Foresto-Bischofsheim Armandot és Raimundot, meg egy kis leánygyermeket, akiknek neveléséről fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott. Brüsszelnek egyik legelőkelőbb intézetében helyezte el a gyermekeket és 1896-ban kelt végrendeletében örökösül nevezte ki őket. Az idősebbik fiú most huszonegy, a másik tizennyolc, a leány pedig nyolc éves.

— **A tehetséges első évesek.** Aki az országos színészakadémia legutóbbi vizsgájáról ebben az újságban beszámolt, úgy találta, hogy az első éves kisasszonyok közt Bátorai Gizella a legtalentusosabb. E miatt azonban haragszik a többi tehetség, mert nyájas olvasó, úgy szemléd a világ ide vonatkozó állapotját, hogy a színésziskolában csupa tehetség van. Hogy aztán hova lesznek, hogy miért játszik a színpadokon annyi rossz színész és színész, az rejtély. A többi tehetség tehát haragos s irtak nekünk egy levelet, amiben ugyanezek leszólják Bátorai Gizella kisasszonyt. Annyi rosszat mondanak a játékaról, mintha már kész színésznek volnának s bizalmas körben méltatások pályatársnőjük érdemeit. Azt mondják, hogy hadart s olyan halkán beszélt, hogy nem lehetett megérteni a szavát. Ezek után pedig kijelentik, hogy mindenikük eljárták volna ugy a szerepet, mint a hogy a fontisztelt kisasszony játszott, vagy amint kollégiális szeretettel kifejűzik magukat a kisasszonykák — játszani akart. No no gyerekek, csak ne verekedjenek. Majd küldj később, hogy kiből lesz Jászai Mari. Addig jó lesz minél többet tanulni és minél kevesebbet haragudnia sikerért másra. — Mert a harag többek között azért se tanácsos, mert árt a szépségnek.

— **Művészek balesete.** A március 11-én megnyíló szegedi tárlat rendezésével megbízott két művészt, Szárnozsky Ferencet és Rubovics Márkot csaknem végzetes baleset érte Szegeden. Mikor tegnapelőtt éjjel a Tisza-szalloba aludni tértek, a szobalány vigyázatlanságából nyitva maradt a légszusz-csavar. Reggelre mind a két művész elaléltan fektűt ágában. A gyorsan előhívott orvos segítségével azonban délre annyira magukhoz tértek, hogy folytathatták a tárlatrendezés fáradságos munkáját.

— **Idősb Ábrányi Kornél betegsége.** Az idősb Ábrányi Kornél betegségről szányra kelt hír — mint értesülünk — csak annyiban felel meg a valóságnak, hogy az ősz mester tényleg betegik szenvedett influenzás bronchitist, de már szerencsésen túl van minden bajon, s a legközelebbi napokban már el is hagyhatja a szobát, amelyet közel öt hétig kellett őriznie.

— **Újabb panama újdíveken.** Az újdíveki takarékpénztár válságát, mint újdíveki tudósítónk jelenti, az Újdíveki Malom-Részvénytársaság okozta. A malomnak tegnap volt a közgyűlése, amelyen botrányos szabálytalanságoknak jöttek a nyomára. Az újdívekiek abban reménykedtek, hogy a takarékpénztár tárcájában a malom tartozása címén előforduló 457.000 forintnyi váltókövetelés egészben, vagy legalább részben be fog folyni s ezáltal a takarékpénztár meg lesz menthető. A közgyűlésen Krötzer István igazgató kimondta, hogy azok a váltók kifizetellenek ugyan, a malom azonban még sem tartozik azok értékével, először azért, mert nincsenek bevezetve a malom könyveibe, másodsor pedig, mert az a félmillió forint körűli összeget ő nem is a malom számára vette föl, hanem a saját bevezetését fedezte belőle. Krötzer e szavakkal fejezte be a beszédét: „Tiszviselőimet kimélek, ők ártatlanok, én hamisítottam mindent az ő tudtuk nélkül. Bünyösnek vallom magam, átadhatnak a törvényeseknek, vagy felakasztom magam az első lámpára.” A közgyűlés után a takarékpénztárt megostromolták a betevők, az állami és a városi pénzeket is fölmondták már.

— **Házasság.** Dr. Szék Manó fővárosi fiatály orvos jegyet váltott Dessauer Irén kisasszonnyal, Dessauer Miksa tekintélyes fővárosi gépkereskedő leányával. — **Sonnenfeld Géza** március 12-én délután négy órakor vezeti oltárhoz Krausz Irén kisasszonyt a kaposvári zsidó templomban.

— **Téli márciusban.** Az egész országból nagy fagyok híre érkezik. Főülmulja azonban valamennyit az a tudósítás, mit Kolozsvármegyéből kaptunk, ott ugyanis Szent-Mihálytelkén e hó 6-7. közti éjszakán —21 fokra szállt le a Réaumur hőmérő.

Az előkelő hölgyvilág figyelmébe!!

A legizlésebb női angol kosztümöket készítik saját műtermükben

SCHNELLER és KOZMA

női angol és férfi szabók Budapest, „Royal” nagyszálló.

— **Az atyuska iskolái.** A cár nagyot gondolt, olyan nagyot, ami hogy valóságos válfék, ahhoz még az ő pénze és az ő hatalma se elég. A muzsik tudjon írni és olvasni meg számot vetni. Ne minden századik, hanem minden muzsik. Aki eddig csak teherhordó állata volt a nagy fehér birodalomnak, abból polgár legyen, aki maga tud utána nézni az adókönyvben annak, hogy vajjon nem espták-e be a hivatalnokok, olvassa a cyrill-betűs imádságs könyvet s ha instanciát ír vagy levelet a katonafőnöknek, nem megy a jegyzőhöz, hanem neki könyököl a papírosnak s a maga kezével karmolja le a pennával a mondani valóját. Az atyuska civilizációt akar, nyugat-európai, hogyha a német juhászbajtár a nyáj mellett újságot olvas, hát cselekedhesse meg ezt a muzsika is, ha kedve van rá. S az atyuska kiadott egy ukaszt, hogy minden községben, amelynek van egy iskolára való gyermeknépe, de nincs iskolája, föl kell állítani a népoktatás házat. Kerül, a mibe kerül, mindgy. Oroszországnak e szerint hirtelenében százhuszonhétézer tanítóra lenne szüksége. De hát honnan vegye? Talán az egész világon nincs annyi. Szóval a kultura nem vágatva vonul be a muzsikusok közé, hanem csak szép lassu tempóban, faluról falura mászva s valószínűleg a mostani iskolafélték dedunokái se lesznek még valamennyien abban a szerencsés helyzetben, hogy zsenge ifjuságukat kukoricán terdepeljük végig — a kultura jóvoltából.

— **A touloni katasztrófa.** Toulon városából ma újabb veszedelméről ad hírt a táviró. A hír kissé zavaros ugyan, de megrendítő és mintha azoknak adna igazat, akik azt állítják, hogy a nagy veszedelmű bűnös kék okca. Tegnap ugyanis, mint Párisból táviratozzák, az egyik touloni puskaporos-torony közelében tizenkét dinamitttöltést találtak. Ez a torony Toulon közvetlen közelében van. Neve *Monkhi* és nagymennyiségű puskapor, melint és dinamit van benne. *Lockroy* tengerészeti miniszter értesítették az esetről. A műszaki vizsgálatot ma tartják meg *Javonhoy* tábornok vezetésével. A puskaporos-toronyhoz kirendelt egyik őr elbészése még kétségtelemre teszi, hogy itt merényletről van szó. Az ő, aki a puskaporos-torony előtt állott, azt mondja, hogy ugy hét óra felé, amikor már egészen sötét volt, kétszer rálétek. Erre ő fellármázta az őrséget. Őrjáratokat küldtek ki, de eredménytelenül tértek vissza. Az ő kijelentette, hogy látta, amint hat ember eliramodott.

— **Az új zsidó templom.** Az új zsidó templom építési tervére kitűzött pályázaton megdicsőrt pályaművek jelölték: 1. „Nyolc lépcsőház”, 2. „Non ebur nec aurea”, 3. „Rajzolt hétágú gyertyatartó”, 4. „5659”, 5. „Hit és remény”, 6. „Rajzolt Mózes-szobor”. A hitközség előjárása elhatározta, hogy az 1., 2., 3. számú pályázati tervekét megvásárolja s az illető jelítés levelekkel, amennyiben a szerzők nyolc nap alatt ellenfelet nem tesznek, felbontja és a szerzők neveit nyilvánosságra hozza. Egyben a hitközség előjárása felkéri a 4., 5. és 6. szám alatt dicsőrt elismeréssel kitüntetett pályaművek szerzőit, hogy nyolc napon belül a hitközség titkári hivatalához (VII. Sip-utca 12.) oly értelmű nyilatkozatot intézzenek, vajjon beleegyeznek-e a jelítés levelek felbontásába.

— **A tenger halottai.** Fiuméből táviratozza tudósítónk: A tegnapi bórának két emberáldozata van. Az *Esperia* vitorlášhajóról, amint a kitéző felé közeledett, a kapitány és egy matróz a tengerbe esett. Mindkettőn eltűntek a hullámok között.

— **Üzérkedés színházjegyekkel.** Miss Mary Halton vendégzeréplése alatt a *Magyar Színház* előtt valóságos börtét rögtönöztek a jegyhítlak. A színház igazgatóságának a fjelentésére a rendőrség megfigyette a jegyekkel való üzérkedést, és egy csomó jegykereskedőt már meg is büntetett. *Reichmann* Bernatot két izben 50–50 forintra, *Lauffer* Ignácot három izben 15–15, illetőleg 25 forintra, *Guther* Józsefet 25 forintra, *Länder* Izidort két izben 25–50 forintra, *Adler* Miksát 25 forintra, *Horn* Lipótot 25 forintra, *Szalay* Józsefet 20 forintra, *Fischer* Ignácot pedig 50 forintra ítélte el. A pénztárosok közül *Kovács* Istvánt a rendőrség 30, majd 50 forint büntetéssel sújtotta, az igazgatóság pedig állásából elcsapta.

— **Ékszerlopás.** Ma éjjel *János* Bernát ékszerésznek Lipót-kürt 19. számú üzletében betörő járt, s onnan mintegy 420 forintot érő ékszereket ellopt. Az üzlet mellett egy üres helyiségben, ebbe hajtolt be a tolvaj, s a válaszfal átörése után mászott az ékszerüzletbe. Az elloptott holmi között van nyolc ezüst remontoir óra, egy és kétfedelű, hatvan darab ezüst lánc, közöttük 40 hosszú lánczemekekből, 20 pedig rövidkekből áll.

— **Halalozások.** *Füchsel* Jakab, néhai Kund Béla fajsi nagybirtokos nyugalmazott gazdaszatisze, e hó 2-án 73 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt Marcaliban.

Héves Istvánné, született *Petzina* Magdolna e hó 6-án 37 éves korában Győrött elhunyt.

— **Alkotmányos háboruszkodás.** *Triest*ből táviratozza tudósítónk, hogy *Eder* vendégülös, akit *Hortia* képviselő választásakor a szlovének megtámadtak, ma belehalt sebeibe. Özvegye és gyermekei fölszolgáltatásra gyűjtést rendeztek.

— **Századvégi ágyak.** A századvégi lukszus még mindig nem jutott el a maga vég-határához, amint a következő párisi tudósítás bizonyítja: Az uralkodó divat székesfővárosában, a szajnaparti Babelben, amelynek erkölcesi és szokásai hangadók az egész világra nézve, az emberi elpuhultság egy újabb raffinált lukszust talált föl. A drága illatszerek és virágok segédelmével illatosított fűrdők mostanság már napirenden vannak az élkelő párisi hölgyek házában, de legújabbban az lett a bontón következő módnye, hogy az ágyakat erősen parfümizzák. Kétséges, hogy vajjon ez a legújabb divat használ-e az egészségnek, — annyi azonban bizonyos, hogy az elegáns hölgyek, akiknek a módja megengedi, ezontul nemcsak ott fogják terjeszteni Arabia minden illatát, ahol járnak-kelnek, hanem ottan is, ahol fekszenek. De alighanem be fogják látni csakhamar, hogy mély, egészséges álmot csupán a friss fűhőneműtől illatos ágyon lehet találni. Minthogy azonban egy nagyon népszerű hercegszönyv találta föl az új divatot, az emberek minden esetre egy ideig majmolni is fogják.

— **Öngyilkos takarékpénztári igazgató.** Megírtuk mi is, hogy *Elbert* Ignác, a *Győrszentmártoni takarékpénztár* igazgatója, öngyilkosságot követett el, mert kiderült, hogy tizenöt-huszezer forintnyi hamis váltót értékesített az intézetnél. A *Budapesti Tudósító* most erre vonatkozólag a következőket jelenti:

— **Ami hírekkel szemben,** amelyek *Elbert* Ignác földbirtokosnak, a *Győrszentmártoni és vidéke takarékpénztár-vezényeltársaság* volt igazgatójának öngyilkosságát a takarékpénztárnál viselt állásával hozták összefüggésbe, fölkerettünk annak kijelentésére, hogy *Elbert* Ignác a takarékpénztárnál sem pénzt, sem pénztérket nem kezel s halálával a takarékpénztárt semmi anyagi veszteség sem érte. A hetvenkét esztendő ember éleutságból követte el öngyilkosságát s mintegy huszonötezer forintot érő ingatlant hagyott hátra.

— **Ismét ... Az esztergomi táviratok nagy része** ezzel a szóval kezdődik. Ismét halálos szerencsétlenség történt — táviratozza esztergomi tudósítónk — az *Anna-völgyi kőszénbányában*. *Heidler* Károly bányászra rászakadt a föld, amely azonnal agyonnyomta. A vizsgálatot — ez minden távirat vége — megindították.

— **Csodagyerek.** A muzsikusok között, akinek széles hazája a világ, megint utra kel egy öt éves kisgyerek. Magyar fiú, *Lenygel* Ernőnek hívják. Az abc titkai tudatlanok még előtte, de a *Sonata* pathetique, *Chopin* impromptu és a *keringők* nagy birodalma ismerős már neki. A kis zongoraművész egy kolozsvári özvegynek a fiacskája. Egy éve tanul csak — az édes anyja volt a tanítója — de már is legnagyobb zsenialitással uralkodik a hangszeren. A technika briliáns és az emlékezőtehetsége bámulatraméltó. A legnehezebb dolgokat is eljátszja hangjegy nélkül egyszeri hallásra. A kis művész tegnap a zeneakadémia tanári kara előtt produkálta művészetét és legközelebb *Wlassics* miniszter előtt játszik, akinek a segítségével akarja tanulmányait folytatni. Ez az óhaja valószínűleg teljesül és a magyar művészek száma meggyarapodik ismét özvegy.

— **A műpártoló Szeged.** *Szegedről* jelentik, hogy a *Szegedi Képzőművészeti Egyesület* első tálrata már majdnem teljesen be van rendezve. Ünnepejés megnyitása szombaton délután lesz *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter jelenlétében.

— **Márciusi emlék.** Ma reggel óta fogva száz rikkancs hangos szóval kinalgat az utcán járó-kelőknek csinos, nemzetiszínű kokárdás emlékérmeket. Az érem mellő oldalán *Petőfi*, s akit ő úgy szeretett, mint apját s aki őt a csata hevében úgy fételte, mintha fia lenne. Bem apó remekbe készült képmása látható. Az érem tulsó felén e fölírás: *Emlékérem 1899. március 15-ikére.* A nagy nap évfordulójának közeledtével kapva-kap az utca népe a szép emléket, melynek ez idén az a becsese is van, hogy vele kiki megnehezíti a Bem-Petőfi körképet. Az érmek központi elárusító helye, ahol a rikkancsok is beszereshetik azokat, a *Károly-kaszárnyában* van.

— **Butorszállító-vállalat.** *Salzer* Sándor (*Bécs*, I. Franz-Josefs-Quai 4. sz.) jöhírnevű butorszállító-vállalata kitézőkódésenként a legolcsóbban szállítja a butorokat. A szállítást szabadalmazott kocsiján végzi. (Telefon 8680.)

— **Kriegner-féle Reparatör** a leghatásosabb külszer a csuz és köszvény ellen. Üvegeje 1 frt, kis üvege 50 kr. A Rókus-kórházban 136 eset közül 129-ben teljes gyógyulást idézett elő. Főraktár *Korona-gyógyszertár*, Budapest, Kálmán-tér.

(x) **A Zoltán-féle szag- és iznélküli oszlamájolaj** a legbiztosabb szer különféle gyermekbetegségek (vészegegyenség, angoltör, serophulosis, tüdővész) keletekezésének elhárítására. Üvegeje 1 forint *Zoltán* Béla udvari szállító gyógyszerüzletében. Budapest, V., Nagykorona-utca 23.)

Ujságírók Hegedüs Sándornál.

Budapest, március 8.

A magyar ujságírók két legelőkelőbb testülete: a *Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete* és a *Budapesti Ujságírók Egyesülete* tisztelték ma *Hegedüs* Sándornál, hogy az új kereskedelmi minisztert, akit az ujságírók mindig büszkeséggel vallottak magukénak s aki maga is részt vett a két egyesület megalakulásában üdvözölje.

(A nyugdíjintézet.)

A nyugdíjintézet deputációjának tagjai voltak *Falk* Miksa elnök vezetése alatt: *Molnár* Antal, *Heltai* Ferenc és *Szöts* Pál országgyűlési képviselők, *lovag* *Falk* Zsigmond, *Fenyvessy* Adolf, *Gelléri* Mór királyi tanácsos, *Deusch* Antal, *Sturm* Albert, *Sipos* Ignác, *Lendvai* Sándor és *Kálnoky* Henrik.

A küldöttség nevében dr. *Falk* Miksa hosszabb beszéddel üdvözölte a minisztert:

Kifejezést adott annak a tiszteletnek és nagyrabecsülésnek, amelylyel az ujságírók *Hegedüs* iránt mindig viseltettek és utalt arra, hogy a kereskedelmi miniszter hathatósan támogatta a nyugdíjintézet megalakítását. Ezért megtiszteltetés látnak az ujságírók a nyugdíjintézetre, az egész írói és hírlapírói karra abban a kitüntetésben, amelyben a király *Hegedüs* Sándort részesítette. A magunk számára, végzi *Falk* beszédét, tisztelt barátom és kegyelmes uram, nem kérek semmit, amit kért akarnék, meg vagyok győződve, hogy keres nélkül is meg fogod tenni, mert hát ou revient toujours a ses premiers amours, amivel nem azt akarom mondani, hogy a mielőbb jőjj vissza hozzánk, mint egyszerű ujságíró, isten mentson (Derűlség); éppen ellenkezőleg, azt kívánom, hogy mennél tovább maradj meg azon a polcon, amelyen most állsz; hanem arról meg vagyunk győződve, hogy nem fogsz megfeledkezni azon melegségről és azon igazi baráti jóindulatról, amelylyel részünkről mindenkor találkoztál és bennünket is jó emlékezetben fogsz megtartani.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter erre következőleg válaszolt:

Kedves elnököm, igen tisztelt barátaim! Sok küldöttség volt már szerencsém fogadni, de mondhatom, megtisztelőbbet, kedvesebbet nem, mint ez; ebben a testvérek kerestek fel és bizonyára mindig a család üdvözlete az, amely a legbensőbb és a legkedvesebb.

Jól mondta ékesen szóló szónokunk, hogy foglalkoztam már eddig is azon kérdésekkel, amelyekben vezetői vagyok most hivatva; de a helyzet nemcsak abban változott — amint ő egy szép hasonlatát előadta — hogy magasabb polcra, szelebbebb hatáskörhöz jutottam; már maga ez is nagy nehézséggel jár, mert a magasabb polcra könnyebb leszállni és a szelebbebb hatáskörben könnyebb hibát elkövetni, előírni; de, reményem, Isten után, legalább a jóakaratt és a szorgalom nem fog hiányozni bennem arra, hogy kötelességemet, amelynek teljes erővel fogom szentelni magamat, e tekintetben is, amennyire erőm engedi, teljesítem; de azt nem viselhetném el, hogy a testvérek közül száműzött legyek; az nekem igen rideg élet volna, amely megbénítaná tevékenységemet, lelkesedésemet, ha nem tudnám magamat szolidaritásban a hírlapírókkal, sőt ellenkezőleg, most inkább érzem szükségét ennek a melegségnek, ennek a barátságának mint valaha és éppen ezért kérem, ne foszszanak meg ettől, sőt inkább fokozzák, mert nagyobb szükségem van rá. (Tetszés.)

Sajátoság pálya ez a miénk. Van benne egy bizonyos mértékű bohémia és mégis ez az intézet ennek az ellenkezőjét bizonyítja, mert a nyugathatalon népet nyugdíjban akarja részesíteni, a változatos élet-pályát konszolidálni akarja és én, mondhatom, büszkeséggel sorozom legkedvesebb emlékeim közé azt, hogy ennek az intézetnek létesítésében és később fenntartásában is tölem telhetőleg közreműködhettem. (Eljenzés.)

Bizonyára büszke leszek rá, ha jövőre is, bármely minőségben, ez intézetnek szolgálatára lehetek; sőt kérem azt is, — látszassék bár arroganciának, — hogy attól a díszes állástól, amelyet ebben az intézetben elfoglaltok, ne foszszanak meg, (Élénk eljenzés), mert azt gondolom, hogy a legszigorubb inkompatibilitási magyarázat szerint is ez hatáskörömmel megfer. (Derűlség. Tetszés.)

Ami azt a viszonyt illeti, amelyben vagyunk, azt hiszem, hogy ez semmi irányban változni nem fog; én most is azon kérdésekkel foglalkozom, amelyekkel eddig, és ha nem minden sorom jelenik meg nyomtatásban, sőt kevés, ez nem azt jelenti, hogy nem dolgozom (Tetszés); sőt e tekintetben, éppen mert hírlapírókélgáimmal állok szemben, élénkesüket kell kérem; hiszen nekem szükségem van nekem, vagy legalább csak ritkábban szabad írnom, de annál többet kell cselekednem; de ne méltóztat-sanak azért gondolni, hogy talán megfeledekzem pályámról; és hiába szabadkozott kedves szónokom, azzal, hogy minél előbb térjek oda vissza, ő nem mondott nekem semmi rosszat; vágyaim, természetem, multam, első sorban erre a pályára utalnak; de, a kötelesség embere lévén, abban az állásban és abban a hatáskörben, amelybe ő felségének a királynak és az országgyűlésnek bizalma helye-

ELSŐ MAGYAR VARRÓGÉP- és KERÉKPÁRGYAR RÉSZV. TÁRS.
ADRIA KERÉKPÁROK városi raktára, a legelőkelőbb és leg-nagyobb zárt kerékpáriskolája, ANDRÁSSY-Ut 69. a Plasztikonban.

zett, bizonyára végső erőfeszítéssel meg fogok maradni mindaddig, amíg elveimmel, törekvéseimmel és céljaimmal becsületesen és komolyan meggyőzhetőleg azon a helyen megmaradhatok (Élénk éljenzés); mert e tekintetben az én ambícióm nem az, hogy sokáig legyek itt, hanem az, hogy sokat csináljak. (Élénk tetszés.)

Fogadjátok tehát — így végző szavait a miniszter — a midőn egyfelől köszönetemet és hálámat fejezem ki ezen rám néző oly kedves megismerésért, egyáltalán azon kéresemet is, hogy jelen minőségemben is maradjatok meg testvéreim és barátok meg engem barátságokban, támogatásokban annak, aki voltaképpen eddig is: testvéreknek. (Élénk tetszés és éljenzés.)

A miniszter ezután barátságos készségről elbucszott a küldöttség minden egyes tagjától.

(Az újságírók egyesülete.)

A Budapesti Újságírók Egyesületének küldöttségét is ma fogadta a kereskedelmi miniszter. A küldöttségben Hoitsy Pál és Vészi József alelnökök vezetésére állt résztvevők: Sziklay Lajos, Szalmári Mór, Neszmélyi Artur, dr. Diner József, dr. Bán Zsigmond, Viola Miksa, Déri Gyula és Boros Samu. A küldöttség nevében

Hoitsy Pál rövid lelkes szavakban üdvözölte a minisztert.

Nagy és kettős öröm tölt el — úgymond — bennünket. Mi látjuk Excellenciát és tanulunk megismereni a munka körében; látjuk a nagy szorgalmát, látjuk az odaadást, melyet az újságírási ügye iránt viseltek és egyszerűségi tisztelettel tanultuk megismerni hazafiaságot, amely mindezen munkáin végigvonul. Meg vagyunk róla győződve, hogy ebben az új állásban is ezek a tulajdonságok fogják vezetni Excellenciát és ez az egyik ok, amiért nagy örömmel vettük kinevezését. (Élénk éljenzés.)

De mi egyszerűségi magunknak valljuk Excellenciát. Mi tudjuk azt, hogy legszebb sikereit a zsurnalisztikának köszönheti, amint viszont a zsurnalisztika is igen sokat köszön Excellenciának; mi tudjuk azt, hogy szíve ezzel a zsurnalisztikával együtt érez, és hogy a mi sorainkból való, és hogy ezt azt érzést megtartja szívében. Ez a másik, ami bennünket örömmel tölt el.

Végül biztosította a minisztert, hogy minden hazafias cselekedetében és munkájában a legnagyobb rokonszenvvel fog találkozni az újságírói kar részéről. (Élénk éljenzés.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter erre következőleg válaszolt:

Tiszteit uraim!

Igen szépen köszönöm e kedves megismerését, annival is inkább, mert mindaz, amit igen tisztelt szónokunk mondott, teljesen szívemig hatolt. Egészen úgy van, amit ő mondja: én vér vagyok az Önök véréből, hus az Önök husából és az is akarok maradni. (Élénk tetszés és éljenzés.) Hírlapírói pályámra mindig büszke voltam, de most büszkébb vagyok, mint valaha. (Élénk éljenzés.) Mert valóban a királyi legfelsőbb kitüntetésen kívül semmi sem esett oly jól, semmiben sem láttam nagyobb elismerést, mint azon paratán támogatásban és a bizalomnak azon valóban meg nem érdemelt előlegezésében, amelyre a hírlapíródalom kinevezését fogadta. (Élénk éljenzés.)

De meggyőződésem arról, hogy ennek bizonyos mértékben van egy igazi oka, amelyet jól esik nekem felelteni és kötelességem acceptálni és ez az, amit igen tisztelt szónokunk mondott: munkában nőttem fel s ami a fő, három évtizede csaknem kizárólag a hírlapírás munkájában töltöttem. (Élénk éljenzés.) Ennek következtében megszerentem azt az érzéket a becsület és gyors munka iránt, amelyre csak egy hírlapíró bír. (Ugy van!) S talán véletlen, rá nézve legalább mindenestre szerencsés véletlen, hogy olyan szakmába jutottam most, amely a gyors expediciós, a gyors végzésnek a szakmája bizonyára nem lesz rá nézve sokszáron, az azokat az erőnyeket, azokat a szokásokat, amelyeket a ti körökben és a mi közös mesterségünkben tanultam, ide áttöltem. (Élénk tetszés és éljenzés.)

De másfelől megtanultam még valamit a hírlapírás terén: a közönség érdekei és érzelmei iránt azt az érzéket, amelyet nem lehet sem utasításokba, sem törvénybe iktalni, sőt talán némelykor szíval sem lehet kifejezni. Ez az, amit ember érez akkor, amikor hall valamit közérdekű dolgot és mindjárt képes, a nélkül, hogy bárkivel beszéljen — mert ilyen a hírlapíró — fogalmat alkotni és ítéletet képezni magának arról, hogy az milyen hatással lesz a közönségre. Az rám nézve igen becses dolog, jelenlegi működésem terén is; mert teljes elfogultatlansággal és rigorozitással kell ugyan magukat a tárgyakat is megítélnem, de ha nem leszek érzékkel a közönség igényei és érdekei iránt, akkor működésem sikerelen és éppen ezért az a szives támogatás és pártfogás, amelyet életem e nevezetes fordulópontján a hírlapíródalom részéről ezen állásomban tapasztaltam, amely nagy teherrel jár rám nézve, mert várakozásokat kelt, azt az erőt, azt a biztosítékot nyújtja nekem, hogy amennyiben a kérdéseimnek megfelelőleg a közönség érzelmei és érdekei iránt

azzal az érzékkel bírok, amelyet Önök közt sajátítottam el, ez a támogatás és ez a pártfogás a jövőben sem fog elmaradni.

Én legalább azon iparkodom, a nélkül, hogy a nagy zaj embere lennék. A nélkül, hogy előre dicsekednék olyan dolgokkal, amelyek egyáltalán csak az eredményben lépeznek érdemet, és legjobban az fog esni, ha azt érem el, hogy nemcsak most a kezdet kezdetén, hanem majd akkor is, mikor jelen működésemet befejezem, azzal a bizalommal, azzal a szeretettel találkozom pályatársaim részéről, amelyre most találok.

Én nagyon jó utravalót, többet mondok, bizonyos tekintetben szentséget vettem át tőletek, iparkodni fogok azzal az utraivalóval jól takarékoskodni, ezt a szentséget éppen visszahozni pályámra. (Élénk tetszés, éljenzés.)

A miniszter a küldöttség minden egyes tagjától kezelt szorított s barátságosan elbucszott velük.

A pofonbérlet.

— Jelenet. —

(Lueger a főlhangzó panaszoknak engedve, bizalmasan megkérte a bécsi városi községi bérletét, hogy szüntesse be a verekedéseket.)

A bérlet: Édes Lueger ur, ön tönkretesz...

Lueger: Ugyan, ugyan!

A bérlet: De hát mi lesz belőlem, ha nem pofozkodnak többé a városban? Kérem, gondolja meg, hogy nekem pénzem fekszik ebben az üzletben!

Lueger: Tekintetbe veszem. Hisz nem is nekem van kifogásom a dolog ellen! Én örülök, ha a többiek útik egymást. De a dekóróm!

A bérlet: Tudja mit, egyezünk meg.

Lueger: Jó. Tegyen ajánlatot.

A bérlet: Kérem, én fizetek havonként száz forinttal tőbbet. De tizenöt pofont kikötök magamnak.

Lueger: Az sok. Fizessen százbuszat...

A bérlet: Jó. De még öt rugást engedélyez ezért.

Lueger: Auch gut. Mondjunk kereszámot: százötven pengő, husz pofon és tíz rugás...

A bérlet (tarkóját vakarja): Rossz üzlet, rossz üzlet. De hát mit csináljak!

Lueger: Óhajt talán előlege?

A bérlet: Nem. Köszönöm. (Fizet, távozik).

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Elüljáró-választás.** A belügyminiszter tudvalevőleg jóváhagyta a fegyelmi választmányának határozatát, amelyre Vesztróczy István elüljárót hivatalvesztésre ítélte. A főpolgármester ma már pályázatot is hirdet a megüresedett elüljárói állásra. A pályázat határideje március huszonegyediké. Az elüljárói választás csak április első felében lesz. A választás meglehetősen csendes lesz. Az elüljárói székbe Eszláry Sándor helyettes elüljáró fog beleülni.

(*) **A közrendészeti bizottság** ma délután ülést tartott Mutuska Alajos alpolgármester elnöklése mellett. Első sorban az utrendőrségi szabályrendelet-tervezet tárgyalta, amelyet a budapesti államrendőrség készített s amelyet a belügyminiszter leküldött a fővárosos véleményadás végett. A közrendészeti bizottság a meghallgatta a székesfehérvári tisztifőügyésznek a szabályrendelet-tervezetre vonatkozó megjegyzéseit, s azokat nagyjából elfogadta. Ami az illetőségre vonatkozik, a bizottság a tervezettel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy kihágások esetén első fórum az elüljáróság legyen, második fórum a közigazgatási bizottság, s a legfelsőbb fórum a kereskedelemügyi miniszter.

A színháznyitás, zini és egyéb előadások és mindennemű mutatványos előadások után fizetendő díjgyűzők módosítása iránt való szabályrendelet-tervezet ma érdemlegesen nem tárgyalta, hanem főlkéri a tanácsot, hogy utasítsa az I. ügyosztályt (jogi rendszert és igazságszűgyi), hogy a rendőrséggel egyetértésben állapítsa meg a szabályrendelet ama főbb elveit, amelyek megfelelnek a kulturális, nemzeti és esztétikai követelményeknek s aztán az ekként kidolgozott tervezetet mutassa be. — A budapesti omnibusz-társaság a belvárosi forgalom érdekében kocsikat óhajt áratni a Belváros és Városliget között. Alternatív terveket mutat be, de legelőszörűbbnek tartaná, ha a kocsik a Ferenciek-teréről indulnának s aztán a Kossuth Lajos-utcán haladva, a Karolyi-köruton, a megnyitandó Wesselényi-utcán, Nagydiófa-utcán, Király-utcán, Gyár-utcán s Andrássy-uton át érnének a Városligetbe. A másik alternatíva szerint a Koronaherceg-utcan át mennének az omnibuszok. A bizottság kísérletképp hozzájárul ahhoz, hogy új járatot rendezzenek be: a Kalvin-térről a Keesketői-utcan át, továbbá a Koronaherceg-utcan, Deák Ferenc-utcan, Gyár-utcan s Andrássy-utcan

a Városligetbe. A másik új járat lesz: a budapesti-teréről a Fürdő-utcan s Andrássy-uton át a Városligetbe.

(*) **Úsorsakörölés a Váci-utca.** A Külső-Váci-ut rendezésére a tanács VI. ügyosztálya újabb megoldást talált. Az ügyosztály ugyanis felszólított egy vállalkozót, hogy hajlandó volna-e a Váci-ut kiközvetítésére olyan feltétellel, hogy a kövezés összegét amortizációs törlesztés alakjában kapná meg a fővárostól. A vállalkozó a felszólításra bejelentette, hogy elkészíti a Váci-ut kérdéses szakaszának végleges burkolatát, ha a főváros a munkáért husz éven át évi 58.300 forintot fizet. Ez az összeg husz év alatt a kamatokkal nem számítva 1,166.000 forintba emelkedne, mintha a főváros a kövezésre szükséges 553.000 forint effektív költséget maga adja és amortizálja. A VI. ügyosztálynak ez a terve, amely a pénzügyi bizottsági ülésen kerül tárgyalásra, remélhetőleg nem fog megvalósulni.

(*) **A vásárosarnokok.** A vásárosarnok-bizottság ma délután ülést tartott Hermann Béla tanácsos elnöklése mellett. A napirendre térs előtt Kurfürst Miksa bizottsági tag panaszlólal említette föl, hogy a tanács nem mindenben respektálja a bizottság javaslatait; így például a multkor kimondta a bizottság, hogy a monori kenérgyár-részvénytársaságnak nem hajlandó megadni az elarusított helyek ingyenességét, a tanács pedig megadta nekik a kedvezményt. Hasonló értelemben szólalt föl Steiger Gyula és Hüttl Ti. vadár. Az elnök megjegyezte, hogy ő mindig a szabályzathoz tartja magát s az adott jogain túl nem megy.

A napirendre térs, előadásra került a központi vásárosarnok vendéglőjének a berletügye. A mostani bérlet ugyanis azt kérte, hogy a vendéglőt másra ruházhassa át, amit azonban a tanács elutasított. A bizottság a tanács határozatához képest elutasította azt a kérelmet, hogy a mostani bérlet másra ruházhassa át a vendéglőt. Elutasította a Rákóczy-terti vásárosarnok vendéglőjének ezzel azonos kérelmét is.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

** **Dankó-est az Operában.** A Dankó Pista beteg zeneszerző fellegítésére rendezendő művészt, amelyről már megemlékeztünk, a hónap huszonegyedikén lesz a Magyar Királyi Operában. A műsor egyik különleges érdekessége lesz a tíz első fővárosi cigányzenekar együttes játéka az Opera színpadán. A zenekarok Dankó Pista legszebb nótáit fogják játszani, főlválva más-más cigányprímás, a többi közt Radics Béla, Rácz Pali, Bertes Béla, Balogh Károly, Balázs Kálmán, Banda Marci vezetése alatt. A Magyar Királyi Opera zenekara is Dankó szerzeményeit fogja játszani Erkel Gyula zenekari átiratában, ami érdekes pendantja lesz a cigányzenekarok játéknak. A beteg dalszerző javára rendezett művészt méltó emléklődés tárgya most az egész fővárosban.

** **Gergely Giza jutalomjátéka.** Gergely Gizának, a kiváló tehetségű fiatal szubretnek, akit a fővárosi közönség is előnyösen ismer, holnap lesz a jutalomjátéka Miskolcon a Gésák Mímóza szerepében. Ez alkalomból a jutalmazandó iránt való előzekenyességből Sziklai Kornél is Miskolcra utazik, hogy a Magyar Színházban sok derűtséget keltett Vuncsi szerepét eljátszsa. A miskolci publikum nagyban készül kedvence ünneplésére és ezen az estén el fogja halmozni a kedves és nagy művészi kvalitásokkal rendelkező primadonnát minden jelenével.

** **A Magyar Iparművészeti Társulat sorsozását** tegnap tartották meg Kitticsda Miklós politikai biztos jelenlétében az Iparművészeti Múzeumban. Összesen harminckett nyereményt soroltak ki a tagok között, ezernyegen forint értékben. A nyeremények és a kihuzott számok a következők: A 714. szám nyert: egy diófa diszszekrényt, a 690. szám: egy empire női írósztól, a 606. szám: egy aranyozott ezüst serleget, a 69. szám: egy bór karosszékot, a 121. szám: egy arany foglalatu szerpentin vázát, a 36. szám: egy pár bronz gyertyatartót, a 820. szám: egy himzett párnát, a 131. szám: egy ezüst palackot, három pohárral, a 487. szám: aranyozott ezüst poharat, a 152. szám: Rákóczy Ferenc mellszobrát, a 5. szám: zománcos brochet, a 374. szám: zománcos brochet, a 7. szám: zománcos brochet, a 687. szám: zománcos brochet, a 715. szám: porcellán kávé készletet, a 517. szám: Trefort Ágost mellszobrát, a 83. szám: metszettbőr fényképet, a 515. szám: három porcellán csészét aljjal, a 395. szám: két porcellán csészét aljjal, a 599. szám: ezüst hamutálca, a 418. szám: berakott bór jegyzőkönyvet, a 496. szám: bór női övet, a 420. szám: ezin

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
specialista loden-öltönyökben
Bécs. IX., Währingerstrasse 46.
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

LODEN	Iakola-öltöny	3.50
LODEN	Flu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Koosis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bélelve	6.—
LODEN	Szörme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Koosis-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szörme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdasági bunda	19.—

vázát, a 73. szám: majolika kancsót, a 22. szám: börtöréat, a 180. szám: börtöréat, a 383. szám: cozin vázát, a 749. szám: szinbronz szivartartót, a 141. szám, a 206. szám és a 725. szám pedig egy-egy majolika tányért nyert. A nyerők között vannak: *Schlauch* Lőrinc bíboros (börtöréat), *Pavel* Mihály püspök (Zománcos broche), dr. *Vály* János püspök (majolika tányér). Budapest székesfőváros (Zománcos broche) is. A nyereményeket a nyerő tagok az *Iparművészeti Múzeumban* (Üllői-ut) átvehetik.

**** Strauss János betegsége.** *Strauss* János, a bécsi koringörkirály, influenzában megbetegedett. Tekintettel a beteg magas korára, az orvosok *Strauss* betegsége veszedelemnek tartják. A híres zeneszerző fölött tegnap konziliumot tartottak.

A színész-kongresszus.

(Második nap.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 8.

A színész-kongresszus második napja sokkal zajosabb volt, mint az első, de nem is csoda, mert a legkényesebb kérdések kerültek tárgyalás alá. Ilyen volt a felelősségi bizottság s a számvizsgáló bizottság jelentése. Az elsőben a fegyelmi vétségek kerültek bírálás alá, a másodikban pedig a nagy-szurányi menedékház eladása, amely már tegnap is zajosabb jelenetekre adott alkalmat.

A mai közgyűlést *Somogyi* Károly alelnök nyitotta meg. A jegyzőkönyv ellen fölmerült apróbb kifogások elintézése után *Tisai* Dezso tett jelentést az igazgató-tanácsosok tegnapi választásának eredményéről. E szerint tanácsosok lettek a fővárosiak közül: *Pázmány* Dénes és *Ditrői* Mór egyhangulag, *Tapolezai* Dezso (50 szavazattal), *Szilágyi* Vilmos (46), *Jakab* Ödön (30), dr. *Komor* Gyula (30) fővárosiak, *Keresztényi* Ignác (48), *Somogyi* Károly (47), *Szalács* Andor (43), *Bács* Károly (43), *Leszkay* András (43) és *Szendrey* Mihály (19) vidékiek.

A *környezeti bizottság* működéséről *Komjáthy* János tett jelentést, ez azonban nem adott alkalmat hosszabb vitára.

A *felelősségi bizottság* működését dr. *Patay* Sándor ismertette. Először is jelenti, hogy *Kovács* (Kohn) Miksa karmester és felesége, *Ujházy* Margit a félép-nél hagyta társulatukat. A tanács egy évi kizárásra ültette őket és a cselekedetükért. A felelősségi bizottság ezt a büntetést félvi kizárásra szállította le.

Mazey igazgató inkább pénzbírságra ítélné őket, mert halál kifosztásának például 50 forint bírságot. *Polgár* Béla: Nem fizetnek azok, hisz tölem szöktek el piszkos adósságok hátrahagyásával.

Pesti Jász Lajos kijelenti, hogy nem érdemes a kiméltre *Kovács* karmester, mert mikor az ő társulatnál volt, úgy nyilatkozott, hogy füttyül az egész tanácsra, az neki nem imponál.

Közbeszéd: Ugy hát végleg ki kell zárni! *Mátrai* Kálmán a karmesterekkel szemben főlegesen tartja a kizárást.

Polgár Béla: Hanem a bezárást!

Mátrai Kálmán: ... mert a karmesterek napidij mellett is alkalmazhatók egyes társulatoknál. *Szilágyi* Vilmos jogi szempontból megmondandónak tartja a dolgot, hogy a feleségre nézve is alkalmazták a szigorú büntetést, mert hisz az asszony követni tartozik férjéért.

Polgár Béla: Mikor tölem megszöktek, még nem voltak férj és feleség!

Márkus József jogi szempontból fejtegeti a kérdést. A feleségre a férjhez való viszonya csak *családjogi* szempontból vehető tekintetbe, ezen kívül esik azonban a *magánjogi* szempont. Az asszony, mint színesző, önállóan szerződik. A feleségnek enyhítő körülményül lehet ugyan betudni, ha a férjét követi, ebben az esetben azonban az asszony még nem is volt tárja az egyesületnek, csak gyakorlatos volt. A humanitárius szempontoknak vannak szószólói a tanácsban is, így nem tartaná helyesnek, ha a közgyűlés a büntetés enyhítésével deaválna a tanácsot.

A közgyűlés *Halasi* Béla pártoló felszólalása után a tanács határozatot fogadja el.

Benedek Gyula ügye került ezután tárgyalás alá, akire nézve azt javasolta a bizottság, hogy a legmagasabb pénzbüntetésre, fél hal gázsira ítéljék.

Benedek elhagyta a társulatát, mert a felesége az egyik városban megbetegedett s az igazgató — *Bokody* — nem akart neki 30 forint előlege adni. A társulat tagjai erről bizonyítványt állítottak ki neki. *Tukoray* — aki szintén aláírta a *Benedek* betegségeiről szóló bizonyítványt, erősen tamadja *Benedek*ket.

Közbeszéd: Hiszen maga is aláírta a bizonyítványt.

Tukoray azt fejtegeti ezután nagy zaj és derültetés között, hogy *Benedek* csunyan becsapta a direktort s 100 forint előleget esalt ki tőle s ezután mindent felhasznál, hogy szakítson vele.

Géczy István úgy veszi észre, hogy *Benedek*eknek volt némi oka, hogy elhagyja a társulatot.

Az elnök (időközben *Rátkay* László foglalta el az elnöki széket) kéri a közgyűlést, hogy a tárgyalást felbeszakítsa alakítsák meg a monstre-deputációt, amely ma dében egy órákor a kereskedelmi miniszternél tisztelgjen.

A küldöttség összeállítása után a közgyűlést délután négy óráig felüggeszté.

A délután 4 órákor kezdődő folytatólagos közgyűlésen *Rátkay* elnök bejelentette, hogy a kereske-

delmi miniszter ígéretet tett arra nézve, hogy a küldöttség kérelmét teljesíti.

Ezután folytatták a *felelősségi bizottság* jelentésének délelőtti felbeszakított tárgyalását s *Benedek* Gyula, *Ország* Bertalan, *Komjáthy* János és *Fekete* Béla ügyeit intézték el.

A számvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalásánál *Kazalichy* előadó jelentette, hogy az egyesület házának értéke 60—70 ezer forinttal kevesebb, mint amennyire a vagyonkimutatásban felvéve van, mert az értékből elhasználás címén 3 százalékot le kell vonni. Sűrűen ezenkívül a *szolgálati szabályzat* elkészítését a tisztviselőkre nézve.

Pázmány Dénes szerint nincs ugyan helyesen kimutatva a vagyon, mert a ház értéke magasan van fölvéve 200,000 forinttal, de ebből az összegből csak 1, vagy 1/2 százalék vonandó el elhasználás címén. A bizottságnak a nagyszerű menedékház eladásából származó vitás 400 forintot érintő jelentésére az a válasza, hogy a 400 forintot ezennel leteszi a közgyűlés asztalára. (Oriási zaj.)

Pintér Imre tiltakozik a közgyűlésnek ilyen módon való megsértése ellen.

Ditrői Mór nagy zaj közepette kéri az elnököt, vegye élet *Pázmány* tetteinek, felhívja őt, hogy jelentse ki ő maga, hogy eljárása nem volt a közgyűlésbe való.

Rátkay László elnök *Pázmány*ot úgy ismeri, hogy a színésznek igaz barátja s fel nem teheti róla, hogy a közgyűlés méltóságát sérteni akarta volna, felhívja *Pázmány*ot, nyilatkozzék ebben a tekintetben, mert a számvizsgáló bizottság jelentésében nincs animozitás, jelentse ki, hogy nem volt sértő szándéka.

Pázmány Dénes kijelenti, hogy már délelőtt be akarta fizetni a pénztárba a 400 forintot, de a pénztáros nem volt ott s ő nem akart 24 óráig várni, hanem kötelességének tartotta a 400 forintnak a közgyűlés előtt való kifizetését.

A közgyűlés ezután elismerést szavazott a számvizsgáló bizottságnak s a tanács által elé terjesztett házvételeire vonatkozó felhatalmazást visszaveszi.

Hajnal István azt indítványozza, hogy a szolgálati pragmatikát a legrövidebb idő alatt készítsék el. A közgyűlés ilyen értelemben határoz.

Mészáros Kálmán irodaigazgató az egyesület javára rendezett mulatságok körül felmerült 469 forint 69 krajcár kiadásának kiutalványozását kéri.

Komor Gyula a kérés formájában ellen tesz kifogást, mert a dolog a tanács elé tartozik.

Márkus József: Az irodaigazgató megkerülte a felelősségi bizottságot, amely elé ügye tartozik s egyenesen a közgyűlés elé hozta. Kéri a közgyűlést, hogy az ügyet utassák vissza a tanácshoz.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz. *Elnök* ezután a közgyűlés folytatását holnap délelőtt 10 órára halasztja.

—hc—

VIDEK.

— (A vidék üdvözlője.) *Szeged* törvényhatósága mai közgyűlésében elhatározta, hogy a kormányhoz üdvözlő feliratot intéz, amelyben úgy *Szell* Kálmán miniszterelnököt, mint a kormány többi tagjait bizalmáról és működésükben buzgó támogatásáról biztosítja.

Arad város mai közgyűlésen *Varjassy* József lelkes beszéd kíséretében azt indítványozta, hogy a közgyűlés üdvözlője *Szell* Kálmán miniszterelnököt és kormányát és igérje hazafias támogatását. *Barabás* Béla kijelenti, hogy szívesen járul hozzá az indítványhoz, mert az új kormányzati szellem az országra jótékony hatással lesz. A közgyűlés erre egyhangulag kimondja, hogy az új kormányt üdvözlő és hazafias támogatni fogja. *Perccel* Dezso házelnököt is üdvözlök.

Hódmezővásárhely város közgyűlése báró *Thoroeky* Viktor főispán elnöklése alatt bizalmat szavazott az új kormányra és *Szell* Kálmán miniszterelnököt és *Hegedűs* Sándor kereskedelmi minisztert feliratilag üdvözölte.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Filológiai Társaság ma délután dr. *Finácz* Henrik elnöklésével ülést tartott, amelyen *Látkóczy* Mihály losonci főgymnáziumi tanár értekezett a *Szinnyei-Merse* kódexről. Ismertette azt a XVII. századbeli magyar kéziratot, melyet a Szinnyei-Merse család leveltárában tizedelt fel Eperjessén, és tulajdonosaitól Szinnyei-Merse kódexnek nevezett el. A kéziratnak középe azokat az albumlapokat foglalja magában, melyekkel a wittenbergi egyetem husz tanára kedveskedett a tőlük bucsuzó *Thurzó* Imrénnek. *Thurzó* György nador fiának, akit apja a wittenbergi egyetemen taníttatott, s akit az ottani tanárok diszrektorának is megválasztottak. A kézirat többi részeibe a XVII. és XVIII. század egyik kedvelt magyar költőjének, *Benedek* Péternek művei vannak lemosolva, meg pedig az első kiadásból (Nagyszombat 1684), melyből ma már egyetlen példány sem ismert, s így a kézirat az elveszett kiadást pótolja.

Érdekes a kézirat írója is, akinek neve *Óvári és szentmihályi Pongrácz Ferenc*. A felolvasást végighallgatta a Szinnyei-család több tagja is. Azután *Schneeberger* Nándor olvasta föl *Parciavál* és *Toldi* című értekezését, amelyben kimutatja az ellentét és rokonságokat *Wolfram von Eschenbach Parciaválja* és *Arany János Toldija* között.

MULATSÁGOK.

(Az újságírók bálja után. A *Budapesti Újságírók Egyesületének* állandó rendező bizottsága ma délután tartott ülésén *Cziklay* Lajos elnök bejelentette, hogy az egyesület bálja fényesen sikerült és jelentékeny jövedelmet eredményezett. A bizottság a bemutatott számadások alapján a pénztárosnak és ellenőrnök a fölmentvényt megadta. Az elnök indítványára elhatározták, hogy a hangversenyen résztvevő művészeknek, *Miss Mary Halton*, *Désné* H. Berta és *Ligetli* Juliska urnóknak, továbbá *Gobbi* Alajos, *Mader* Raoul, *Donath* Gyula, *karnagyok*nak, *Vizváry* Gyula, *Zúhó* Gyula nemzeti színházi tagoknak, *Hegedűs* Gyula, *Gál* Gyula, *Balassa* Jenő vígszínházi tagoknak és *Ráthonyi* Ákos, a Magyar Színház tagjának jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék és erről a nevezett művésznök és művészek értesíttessék. Végül a választmány felhívására elhatározták, hogy március 15-ikének megünneplésére ez idén is március hó 14-ikének estéjén rendezi az egyesület szokásos lakomáját, amelyen *Hoitsy* Pál fogja a Jókai-billikommal az ünnepi beszédet mondani.

(Cukraszál. Kedélyes mulatságot tartott ma a *Budapesti Cukraszifjak Szak- és Önképző-Egylet* a *Vigadó* kistermében. A rendezőség csinos chagrín-börkötűs táncrendkönyvesekkel lepte meg a hölgyeket. Az első négyest 60 pár táncolta.

EGYESÜLETEK.

(A *Budapesti Újságírók Egyesületének* választmányja holnap, csütörtökön délután fél 4 órákor rendkívüli választmányi ülést tart igen fontos és sürgetős ügyben. Az előkészítő főlkéri a választmány tagjait, hogy erre az ülésre megjelenjen szíveskedjenek.)

(A magyar tisztviselői országos egyesülete) holnap, csütörtökön délután 6 órákor az egyesület helyiségében (Esterházy-utca 4.) választmányi ülést tart, melynek tárgyai: 1. *Schulek* Géza egyesületi tag indítványa a színházjegyek kezelése tárgyában. 2. A közgyűlés elé terjesztendő évi jelentés tervezete. 3. Kijelölt bizottság kiküldetése. 4. Az előkészítő indítványa az egyesület 25 éves fennállásának megünneplése dolgában. 5. A tájékoztató bizottság javaslata a tagok fölvetele tárgyában.

Kisasszonyok a fórumon.

Budapest, március 8.

Azokat a panorámás bódékat, amelyek úgy csalogatják a közönséget, hogy minden belépőnek értékes ajándékot ígérnek, üsmerjük mindannyian. A mulattisztviselői egyesülete is tanult ezektől az élelmes vásári bódéktól és vitatkozó-estét rendezett a nőkérdésről, az estére meghíván a *Tisztviselő Kisasszonyok egyesületét* is. Máskor, ha a vizító-estét rendezett a nevezett egyesület, azt a bizonyos gombostűt mindig le lehetett ejteni a termeiben. Most azonban eljöttek a tagjai óriási számban és akkora pontosság-gal, amilyet a hivatalban bizonyára nem szoktak betartani. És mind akik eljöttek, gyönyörűséggel látták, hogy a vitézi torna helyisége virágba öltözött, hogy a nagy vitázó-terem meg van rakva szép és érdekes, a maga kérdéseiben harca kész kisasszonyokkal, akiknek mosoly ül az ajkán és tűz csillog a szemében. A termen meg se látszik, hogy két ellenséges tábor került itt egymás mellé, hölgyek, urak barátságos pillantásokkal mérik egymást. Pedig csakugyan ellenséges két tábor ez: a nők alkotják a künnrekedtek nagy tömegét, akik a boldogságot a kenyérkeresettel kénytelenek fölcserélni és a férfiak, a teremtés urai, zárják el előttük a boldogság kapuját.

A tisztviselő urak, akik rendezték az estét, azt a kérdést vetették föl, hogy *társadalmi és gazdasági szempontból ajánlatos-e nők alkalmazása a kenyérkereső pályákon* és különösen a kereskedelmi pályán. A vitatkozás folyamán sokan úgy vélekedtek, hogy nem célszerű a nőket a kenyérkereső pályákra terelni és hogy a tisztviselő-pálya nekik semmiképpen sem való. A családi élet régi, patriarkális képét festették le tetszetős, érzelmes színekkel és a házi tűzhely gyönyörűségeit mind előbbreválnak mondták barmiféle kenyérkereső pályánál. Akik így vélekedtek, kétségtelenül nemes érzületű tettek tanúságot, de elfelejtették, hogy ez az álláspont egy kis anaroknizmus. Hölgykollegiák emlékeztették őket erre és bizonyították, hogy ez az álláspont most már túl van haladva; hogy most már nem lehet fölvetni a kérdést: vajjon ajánlatos-e a hölgyek alkalmazása, amikor az élet ez a kérdés régen megoldotta azzal, hogy igenis alkalmazták és nagyon sok helyen szívesen alkalmazzák a hölgyeket.

Akkora verve-vel, ügyességgel, helyenkint szatírával beszéltek a vitázó kisasszonyok, hogy

országgyűlési gyorsírók, ha jelen lettek volna ezen az érdekes estén, nem győzik vala följegyezni a zajos tejszós, viharos helyeslés, percekig tartó taps és az akklamáció szótárának egyéb lokkes kifejezéseit. Azt már eddig is tudtuk, mi, urai a teremének, hogy a hölgyek tudnak beszélni. De hogy szónokolni is tudnak: erre mindannyian letezzünk a fősűt, akik jelen voltunk a vitázó értekezleten. És én kénytelen vagyok mátl fogva *Frisch, Kun és Schwimmer* kisasszonyok, no meg a csak sorban, de rangban nem utolsó *Kátserné* urasszony dicsőretét zengem...

Most pedig, hölgyeim és uraim, hogy rátérjek a kérdés velejére: hát a hölgyek pártjára kell állanom és ki kell vallanom, hogy a kérdést a vita rendezői nem jól vetették fel. Aki kérdi, hogy a nők alkalmazása a kenyérgesetben ajánlatos-e, ennyi joggal azt is kérdezhető: vajjon ajánlatos-e vidéki városokban lakni? Persze, hogy a fővárosban lakni, a fővárosban élni jobb, élvezni a nagyváros örömeit, fejlett kulturáját nagyobb gyönyörűség, mint eltemetkezni a vidéken. De hát letelepedhetünk-e mindannyian a nagyvárosokban? Ugy-e hogy nem, sokan vagyunk, nagyon sokan.

A régi időkben, amikor egyszerűbb volt az élet és az emberek jobban megérték egymás mellett, a nők nem kerestek kenyéradó munkát. Ámbár régmúlt idők nagy emberei is foglalkoztak már a nőkérdéssel, már az öreg *Sokrates* is barátja volt a háziiparnak, ha asszonyok üzik és a jóra való *Plato* is foglalkozott *Wlassich* eszméjével: a leánygimnáziummal.

Ahogy az idők változtak, az emberek nagyon elszaporodtak, a férfiak száma tuhaladta az asszonyok számát és amint főként a házasságok száma csökkent, fölmerült az ugynevezett nőkérdés. Ámbár külön nőkérdés nincsen, ez a kérdés csak egy része az egész szociális kérdésnek. Mindannyian, akik nem tartozunk a vagyonos osztályhoz és akik jobbra, balra, az élet ezer pontján elszórvva vivjük a lét harcait, ma is csak olyan rabszolgák vagyunk, mint voltak egyiptomi elődeink a fáraók idejében és az élet gondjai subogtatják a hátunkon a fájó korbácsütéseket. Amig a mai termelési rendszer meg nem változik, amig a jövedelem elosztásának más, helyesebb törvényei nem fognak érvényesülni, megmarad ez az ugynevezett nőkérdés is. Az asszony a férfival együtt fog állani a katonasorban, hogy megkeresse a maga kenyerét és az általános nagy dulakodásban nem vethet ügyet reá, hogy konkurenciát csinál a férfiaknak, amint mi férfiak is csak úgy gondolkodunk ebben a küzdelemben, hogy aki bírja, marja.

De a nőekkel szemben a nagy versengésben megvan az előnyünk. Ha túrhetetlen a konkurencia, fuzionáljunk vele. Itt ha bekövetkezik az általános fuzió és lefegyverezük bájos konkurrencieinket a karikagyűrűvel: akkor a *Tisztviselő kisasszonyok egyesülete* is beadja derekát és örömet lemond minden további vitázó-estéről.

K. I.

SPORT.

Carlo Pessina Budapesten. Szombaton, március 11-én a Vigadó termeiben *Italo Santelli* által rendezendő nagy vívó-versenyben több híres olasz vívón kívül részt fog venni a mesterek nagymestere, *Pessina* Carlo lovag, a római *Scuola magistrale di scherma* igazgatója is. Az atletikai klub, amely a fennjelzett vívó-verseny védnökségét elvállalta, holnap csütörtökön este hét órakor a Nemzeti Lovardában vívóestélyt rendez a világhírű mester tisztelőit. Sportkörökben nagy az érdeklődés a szombati nagy vívó-verseny iránt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az elkeresztelt gyermekek. Megirtuk nemrég, hogy *Tatay Vilmosné* azzal vádolta *Tóthfalussy Pál* erzsébetvárosi plébánost, hogy nem respektálta az 1868. évi 53-ik törvényeket, más szóval, hogy elkeresztelte két fiát. Most harmadéva a férje áttért a katolikus vallásra s ugyanakkor megkereszteltette a két fiát is a jőzsefvárosi plébánián. *Tóthfalussy plébános* szabályszerűen kiállított kilépési bizonyítvány hijján vállalkozott a keresztelésre s nem értesítette a kilépésről a férj felekezetének illetékes hatóságát, dr. *Adler Illés* ó-budai főbíró. A tárgyalás során *Tóthfalussy* elmondta, hogy *Tatay* szabályszerű bizonyítványt mutatott fel s ennek alapján megkeresztel-

telt. Ez igaz, hogy a keresztelésről nem értesítette az ó-budai főbíró, de azt nézete szerint a törvény nem is kívánja. A törvényték *Tóthfalussy* a vallás elleni kihágás vádjá alól felmentette, azzal a megokolással, hogy a kiskorú gyermekek követni tartoznak az apjuk vallását s megkeresztelésükhez semmiféle külön bizonyítvány nem szükséges. A *tábla* ma *Desseffy* bíró előadása alapján az ítéletet helybenhagyta.

§§ Elítelt méregkeverő. A párisi esküdszék ma öt évi fogságra ítélte *Bianchininét*, az *Opera* egyik jelméz-rajzolójának a feleségét, amiért a férjét meg akarta mérgezni. A bíróság épületéből való távozásakor *Bianchiné* kalaptűjével öngyilkossági kísérletet tett, de szándékát meghiúsították.

§§ Katonatiszt és bérlő. Hét napig tartó tárgyalás után ma ítélt a nagyvárosi királyi törvényték *Zeiterer József* közbe hadseregbeli százados és *Weiszlovits Gyula*, a Csáky-uradalom volt bérlője ügyében. Most két éve *Weiszlovits* majorjából kiutasította régi haragosát, *Zeiterert*. A szóváltásból tetlőségessé lett és *Weiszlovits* lovaglóstorával végig vágott *Zeitereren*, ez pedig *Weiszlovits*-ot késsel összeszurkálta. *Perjessy* ügyész csak *Weiszlovits*-ot kívádia megbüntetni és *Zeiterert* nem, mert szerinte utóbbi csak jogos önvédelemből késelte meg *Weiszlovits*-ot. A törvényték *Weiszlovits*-ot súlyos testi sértés vétségéért 250 forint f- és 50 forint mellékpénzbüntetésre ítélte, *Zeiterert* pedig felmentette. Ugy az elítelt, mint az ügyész felebbezett.

TÁVIRATOK.

Bécs, március 8. A község tanács ma megváltoztatta a statutumokat. Ezek szerint eltörölték a városi tanácsot s annak helyébe három ügyosztályt állítottak: a pénzügyi-, jogügyi- és építkezési tanácsokat.

Grác, március 8. Ma itt meghalt *Weiss János* tanár, udvari tanácsos, az urak házának tagja 80 éves korában. *Weiss* ismert nevű történetíró volt.

Grác, március 8. *Grác* közelében ma nagy tűz volt. Egy néző nem engedelmességet a tűzoltó-parancsoknak s amikor a csendőrök is közeléptek, nagy ribillió támadt a kíváncsiak között. A csendőrség ötvenegy embert elfogott.

Páris, március 8. *Monsignore Clari*, pápai nunciust agyszélhűdés érte. Allapota nagyon aggasztó.

Berlin, március 8. *Dr. Lucanus*, a német császár kabinetirodájának főnöke, legközelebb visszavonul. Utódjául *Moltke* sziléziai kormányzó emlegetik.

Belgrád, március 8. A király *Tevfik* bég török követnek a *Takova*-rend nagykeresztjét adományozta.

Jokohama, március 8. Tegnap reggel erős földrengés volt ugyanazokban a községekben, amelyekben az 1891-iki nagy földrengés pusztított. Néhány emberélet is elpusztult. Az anyagi kár is nagy.

A német hadsereg békelétszáma.

Berlin, március 8. A birodalomgyűlés költségvetési bizottsága elfogadta a centrumnak azt az indítványát, hogy a hadsereg tényleges békelétszámát 1903-ig fokozatosan 495.500 főre emeljük és a lovasságot 465 lovassági századra és 17 lovasított vadászszázadra osszák.

A touloni katasztrófa.

Toulon, március 8. Hivatalos jelentés szerint a melini-raktár órét tegnap este csakugyan körülölgta hat ember, akik revolverrel kétszer rálőtték és azután megsebztek. Azt hiszik, hogy a merénylőknek az volt a szándékuk, hogy az őrt megölik, a bástya alatt lévő alagut ajtaját kinyitják és a raktárt dinamittöltényekkel levegőbe röpitik.

Toulon, március 8. *Locroy* tengerészeti miniszternek egy tudósítással folytatott beszélgetéséből az tűnik ki, hogy a la goubrani katasztrófa nem a lópor önmagától való meggyulladásának tulajdonítandó és nem lehetetlen, hogy gonosz szándék volt a robbanás valódi oka. A robbanást állítólag egy óramű segítségével idézték elő, amely a jelzett pillanatban egy gomb megnyomására a lóport felrobbantotta. A kaszárnya közelében talált dinamittöltényekről konstatálták, hogy külföldi gyártmányok.

A porosz képviselőházból.

Berlin, március 8. A képviselőházban ma váratlanul szenvedélyes vita indult meg a vasuti miniszterium költségvetésének tárgyalása során; ennek a tarcának a keretébe tartoznak a középítkezések is. E tételnél dr. *Munzel* (szabadelvű parti) kikelt a rendőrség ellen, amely megtölte, hogy a márciusi hősök emlékére szobrot emeljenek.

A vasuti miniszter azt felelte, hogy az 1848-iki

eseményeknek dicsőítése határos az árulással s azért nem reflektál tovább erre a forradalmi beszédre.

A miniszter a jobboldal zajos tiltakozása közepette azzal végezte szavait, hogy ezzel a szoborral Berlinben meghamisítanak a történelmet, mert olyan nagy jelentőségűnek tüntetnek föl az 1848-iki napokat, amilyenről szó sem lehet.

A Déroulède-csiny.

Páris, március 8. *Paques* vizsgálóbíró ma befejezte a tanúk kihallgatását a *Déroulède-Habert*-ügyben. A vizsgálóbíró pénteken és szombaton utolszor hallgatta ki a két vádlottat és szombaton valószínűleg befejezik a vizsgálatot.

Francia hadügyi vita.

Páris, március 8. A képviselőház ma megkezdte a hadügyi költségeloirányzat általános tárgyalását.

Aimond előadó konstatálja, hogy a hadügyi költségvetés tényleg 875 millió frankra rug, de lehetetlen a leszállításra csak gondolni is, mert *Németország* fegyverkezésére és tényleges állományának emelésére hasonló intézkedésekkel kell felelni. Panaszodik a gyalogság tényleges állományának elégtelensége miatt, mert nagyon is sok katona csak egy évet szolgál.

Freyinet hadügyminiszter elismeri, hogy a gyalogság tényleges létszáma kisebb az egyik szomszéd hatalom gyalogságánál, de a lakosságra való tekintettel ebbe bele kell törődni. Bizonyos számon fölül a katonai hatalom úgy sem emelkedik a tényleges létszámmal. (Helyeslés.) A hadügyminiszter azt hiszi, hogy néhány hadkiegészítő test csak tartalékul szolgálhatna. Meg vagyok róla győződve, — mondja a miniszter — hogy a háború sorsa eldől, mire a tartalék szolgálataira kerülne a dolog. A szomszéd hatalmak tényleges létszámának emelkedése tehát nem nyugtalanítson bennünket. Arra kell törekednünk, hogy a minőség pótolja a mennyiséget. (Helyeslés.) Büszke vagyok arra, amit Franciaország tizenöt év óta a maga védelmére tett. Most fegyvereinknek olyan átalakítására készülünk, hogy nem lesz párjuk a világon. Ami a tűzerejünkhöz illeti, kijelentem, hogy annak nincs párja. (Helyeslés.) Az ország tehát bizalommal tekinthet a jövőbe. Arra törekszünk, hogy a hadseregben a fegyelmet főnntartsuk azzal, hogy mindenképpen gondoskodunk a hadseregről és hogy vezéreik igazságot gyakorolnak. (Helyeslés.) A hadseregnek minden eseményre készen kell lennie; tudatában kell lennie annak, hogy az ő feladata, hogy mindenkor készen legyen a végső áldozatra, ami által győzhetetlenné válik. Én a magam részéről mindent el fogok követni, hogy a hadsereget feladata magaslátán tartsam. (Élénk helyeslés.)

Közzgazdasági táviratok.

Pétervár, március 8. A tőzsdékamatlábót 6¼—7¼%-ban állapították meg.

Bécs, március 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza tavaszra 9.92—9.90. Buza május—júniusra 9.52—9.50.

Bécs, március 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) *A délutáni magánforgalomban* a záratok a következők voltak: *Osztrák hitelrészvény* 268.—, *Magyar hitelrészvény* 396.25, *Angol-Osztrák bank* 157.50, *Unión bank* 324.—, *Länderbank* 246.25, *bankgyesület* 277.25, *osztrák-magyar államvasút részvény* 360.75, *északnyugati vasuti részv.* 244.—, *elbavölgyi vasut* 235.50, *dnunagózhajós részv.* —, —, *alpesi bányarészvény* 240.50, *májusi járadék* 100.95, *osztrák koronajáradék* —, —, *magyar arany* —, —, *magyar koronajáradék* 97.80, *német birodalmi márka február* 59.02, *márciusra* —, —, *török sorajegyek* 63.25, *rimarurányi vasmű* 321.75, *déli vasut* —, —, *dohányrészvény* 135.25, *Napoleon d'or* 9.55½.

Berlin, március 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. *Négyeszázeles magyar aranyjradék* 100.50, *Magyar koronajáradék* 98.—, *Osztrák hitelrészvény* 250.40, *Osztrák-magyar államvasut* 153.75, *Déli vasut* 30.10, *Északnyugati vasut* —, —, *Elbavölgyi vasut* —, —, *Orosz bankjegy készpénz* 216.25, *Buschtehadi* —, —, *Orosz bankjegy* —, —, (Ultimo.) *Lombard* —, —.

Frankfurt, március 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. *Osztrák hitelrészvény* 230.50, *Osztrák-magyar államvasut* —, —, *Déli vasut* —, —, *Magyar aranyjradék* —, —, *Magyar koronajáradék* —, —, *Osztrák aranyjradék* —, —, *Osztrák ezüstjradék* —, —, *Osztrák papírjradék* —, —, *Bécsi bankgyesület* —, —, *Alpesi bányarészvény* —, —, *Glasz járadék* 95.—, *Diskontó-bank* 199.40, *Laura-kohó* 222.70, *Harneni* —, —, *Szilárd* —, —.

New York, március 8. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* márciusra 8¼%, májusra 7½%, júliusra 7¾%, *Tengeri* májusra 40%.

Chicago, március 8. *Buza* márciusra 70%, *Tengeri* májusra 35%.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finandroz találmányokat és bolajstro-moz védjegyeket.

Felvilágosítás díjtalan.

KÜLÖNFÉLEK.

A normális és nem normális ember.

Enrico Ferri, a hírneves olasz antropológus, az *Omicidio* (Emberölés) című könyv szerzője, cikket irt a *Revue des Revues*-be, amelynek ez a címe: „Mit köszönhetünk a nem normális embernek?”

Nemrégiben — írja Ferri — Lombroso tanár a jelenlétemben táviratot kapott, amely röviden csak ez a kérdés volt: *Milyen a normális ember? A távirat a New-York Herald szerkesztőségéből érkezett, de a feladók ugyancsak még lehettek lepőve, amikor a választ megkapták. Ők bizonyára valami dícszenge-dezést vártak, Lombroso ellenben így válaszolt:*

Olyan ember, akinek áldott jó étvágya van, derekasan dolgozik, önző, türelmi esze van, türelmes, minden hatalmat tisztel — háziállat.

A normális ember — mondja Ferri — hasonlít a kész ruhához, amelyet a nagy bazároknak árulnak. Meggátolja az emberi nem kihalását és utódainak nemzedékről nemzedékre örökségül hagy hagyományos nézeteket és előítéleteket, amelyekben a legelőnyösebb igazságok foglaltatnak. A világtörténelem csaknem kivétel nélkül a „nem normális” emberekkel foglalkozik, nagy hadvezérekkel, nagy gonosztevőkkel, lángelmékkel és szentekkel, míg a tömeges az élet színpadán megjelennek és nyomtalanul eltűnnek.

I. Napoleon, a nem normális nagy férfi, helyesen nevezi el a „normális” embereket „az örök emberhadisereg gyalogságának.” Némely tudós a nem normális embert az őstípus korcstermékének tekinti s csak az őstípust tartja az emberi társaságra nézve jótékony hatásának és fejlődésre képesnek. Ő pedig azt tartom, hogy az emberiség csakis, vagy legalább tulnyomó részben a nem normális embereknek tartozik hálaival a haladásért. Mindenesetre két fajtája van a „nem normális embereknek”, az *involutiv* és az *evolutiv*. Amazek egoisták, akik a társadalom érdekével nem törődnek, ezek ellenben altruisták s agyuk munkája, sőt egész tevékenységük az emberi nem fejlődését mozdítja elő.

Az előbbi fajtához a kretinek, idióták, gonosztevők és az örültek tartoznak, akik végképpen elvesztették az önálló gondolkodásra való képességet, az utóbbihoz a misztikusok, a vallásos és politikai rajongók, akik társadalmunk meggyökeresedett hazugságai ellen támadnak, továbbá a nagy művészek és tudósok.

Az evolutiv „nem normális emberek”-hez inkább közelebb vannak az új eszmék, mint a „normálisak”-hoz. Azok inkább tudnak igazán érezni, ők valódi altruisták és készek az önfeláldozásra, ők „monoidisták”.

Zseniálisnak mondja Ferri azokat az embe-

reket, akik új eszméket produkálnak, amellet ezeknek az eszméknek a sikere attól függ, találhatók-e a társadalomban olyan elemek, amelyek ezeket az eszméket befogadják és megvalósíthatják. Ilyen elemeknek bizonyultak a „nem normális emberek”, akik minden új, minden ismeretlen dolog iránt fogékonyak, monoidisták, akiknek a fanatizmus a állhatatlan tömegnek imponál.

Míg Ferri a normális ember típusának a definíciójában teljesen egyetért Lombrosoval, minden más értelmezést, amely attól eltér, helytelennek jelent ki.

Az olasz tudós cikke arról tanuskodik, hogy nagyon idegenkedik a „normális”-nak a kultuszától. Kigyógyítani az emberiséget ebből a kultuszából — írja — nagyon nehéz, mert nemzedékről nemzedékre a „normális”-nak a dícsőtésére hajlik s csak időről-időre engedi, hogy hassanak rá az áramlatok, mint például a renaissance, a reformáció, a forradalmak, s a „nem normális embereknek” más hasonló mozgalmainak és győzelmei, amelyek a mindennapiság jármút vetik le a válláról. Azzal fejezi be Ferri a cikkét, hogy rámutat a modern iskoláink tarthatatlanságára, amelyek csak „normális embert” nevelnek, a jövő nemzedékéből a szabad akaratnak és az eredetiségnek minden csiráját kiölik és a dolgok fennálló rendjével szemben minden ellenmondást erősen megrónak.

— Keszler János, a nagy evő. Mindenben fő a kiválóság, az adja a hirt és a dícsőséget. Így történik, hogy Keszler János müncheni szolgának is neve van. Ő is kiváló, hogy mivel, az mellékes, de kiváló. Annnyit elbir a gyomra, hogy keresni kell messze földön a párját. Keszler János most negyvennyolc esztendő és különösen fogadásokban utazik. Annnyit evett azonban már fogadásból, hogy a rendőrség jónak látta beavatkozást és betiltotta neki a virtuskodást a saját jóléte érdekében. Egy-nemely nagy lakomájáról azonban maradtak följegyzések. Így megtörtént, hogy egy óra és ötvenöt perc alatt megéve nyolcvan virslit. De ezzel a rekorddal nem volt megelégedve s kijelentette, hogy ugyanannyi idő alatt száz virslit is el fog pusztítani. Kévéssel azután ötvenhét perc alatt ötvenkét májasgombócot kebelezett be, más alkalommal harmadfél óra alatt három sült libát evett meg, egyszer pedig két óra alatt ötvenkét keményre főtt tojást, később ugyanennyi idő alatt huszonöt font sajtot. Mindezek után nincs mit csudálni azon, hogy abba is fogadott, hogy negyvenkét nap alatt maga elfogyaszt egy tíz mázsás ökröt. Sőt annyira nem okozott neki nehézséget ez a vállalkozás, hogy tizenkét nappal hamarabb lett készen vele a kitűzött idő előtt. Legnagyobb sajnálatára már a harmincadik napon fogyasztotta el az utolsó beafsteákat.

előtt. De a minapi esti jelenet oly mélyen bánította meg, hogy békés elintézésre gondolnia se lehetett. Azt teljes bizonyossággal tudta, hogy Miklós beleszeretett az acélkisasszonyba. Anyyira okos és finomérékű lélek volt, hogy már az első napon tisztában volt mindennel. Siettetni nem akarta a dolog természetes fejlődését, az a jelenet pedig teljesen kapóra jött, hogy hirtelen elvájon mindent, ami elválandó s egybeforraszsa mindazt, aminek egygyé kellett lennie.

Óthon bezárkózott a szobájába, és most először életében konstálta, hogy komolyan boldogtalan. Ruháitól végigfektet az ágyán, és minden lélekzeténél fáj a lelke. Nagyon szerette azt a fiút, s most úgy érezte, még jobban szereti, de már vad érzéssel, amely tép, rombol, vakon. Csak hogy itt nem lehet erőszakoskodni, mert csak egyetlen hibás lépés kell, hogy nevétségessé váljék az ember.

Csöngettek. A kis Manci jött. Ez hirtelen valami csokélyko jökedvet csöpögtetett belé. Jól esett neki, hogy most körülbelül egyformán érez ezzel az álom-királykisasszonnyal. Hirtelen föl is villant benne a gondolat, hogy kifaggatja. Rá kell ijeszteni — gondolta — így a legbiztosabb.

— Manci — mondta neki — én magának jó barátja vagyok.

— Óh, igen.

— Hát akkor vallja be nekem, hogy szerelmes. Ugyis tudom...

A kis lány ez ellen a támadás ellen nem tudott védekezni. Hebegett valamit:

— En... hát...

— No vallja be. Arturba szerelmes.

Mit tehetett, az asztalra hajtotta szőke fejét a gyerek, és felelt:

— Igen...

— És Artur?

— Azt mondta, hogy szeret. De mindig megmagyarázza, hogy úgy szeret, ahogy például a nagymamáját szereti. Így csufol.

— Várjon csak. Manci. Két év múlva

— Stulusgyöngyök. A regény az a műfaj, amelyben minél szinesebben kell kezelni a stilst. Azért ha regényt olvasunk, gyakran gyönyörködhetünk egy-egy meglepő, fordulatos szép mondatban. Bátor nevezhetjük ezeket a mondatokat stulusgyöngyöknek. Ime néhány ilyen gyöngy:

Keze hideg volt, mint egy kigyóé.

A grófnő éppen azon volt, hogy válaszoljon, amikor kinyílt az ajtó és lezárta az ajkát.

A néger arca a rémlettől krétafehér lett.

Gyakran naphosszat azon fáradozott, hogy a saját írását utánozza.

— Alagut Afrikába. Barbier francia mérnök tervet készített, mi módon lehetne a Gibraltári-szoros alatt alagutat készíteni, hogy vasutal lehessen átmenni Európából Afrikába. A Vaquera-öböl föl a tenger nem mélyebb négyszáz méternél; az alagutnak így legfeljebb negyvenegy kilométernyi hosszának kellene lenni 55:1000 legmagasabb emelkedéssel. Európából a malaga-cadixi vonallal lehetne összekötni az alagutat, Afrikában pedig Tangerből Ceután és Tatuanon át juthatna a sin az algiri hálózatba. Maga az alagut százhuszonhárom millió frankba, a vasut-hálózat kilencven millióba kerülne és nyolc év alatt készíthető el. A bevételeket évenként tizenhárom millió frankra becsülik.

— Kollokviumon. A tanár: Ugy látszik, jólőt ur, önt zavarba hozza ez a kérdés?

A jólőt: Ó kérem, nem a kérdés, hanem a — felcöl, tanár ur.

Öleletek.

— Stettenheim. —

Valamint van majomszeretet, épp úgy van majomgyűlölet is.

Nem harcolni kell a vadakkal. Meg kell őket házasítani, mindjárt megszelídülnek.

A böhér abban különbözik a kritikustól, hogy frakot ölt kivégzőeskor.

Többször dobjuk el magunktól a paradicsomot, mint ahányszor elveszítjük.

A plágiumok tolvajások, amelyeket más plagizátor kárára követnek el.

Vannak férfiek, akik csupa kényszerűségből házi barátjaik cimboráivá lesznek.

maga nagy lány lesz, akkor majd a térdén fog maga elé csuszni az a rossz fiú.

— Óh, két év...

— Nem sok idő.

— Dehogy nem. Vagy talán nem is sok, de nagyon soká tart. Vagy legyen egészen kicsi az ember, vagy legyen nagy. De így... Senki se érti meg az embert...

Hallgattak mind a ketten. A kis Manci, aki mindenről kifüggően volt értesülve, tudta, hogy Miklós már másképpen érez. Talán ezért volt ő is oly bizalmas Elzával szemben. Aztán a nagy lányra nézett és a kezébe vette az aszalt szilvát, amely az asztalon szomorkodott, egymagán.

— Most én kérdezek magától valamit, Elza.

A Brandt-lány elmosolyodott. Aztán belátta, hogy igazán érdemes evel az okos gyerekekkel beszélni. Ez vele egysorsu, értelmes és szereti. Meg aztán ez a legártatlanabb mind között.

— Mit akar kérdezni?

A gverek igen komoly arccal szólalt meg:

— Boldog maga Elza?

Talán komikus volt, de annyi volt benne a báj és a meleg szeretet, hogy érdemes volt erre felelni:

— Nem, fiacskám.

— Ugy-e, a Gál Miklós miatt?

— A miatt. Én is úgy vagyok, mint maga, csakhogy... nagyban. Tudja?

— Tudom.

— Engem se szeret az, akit... én szeretek.

A kis lány nagyon bizott abban a két esztendőben, úgy, hogy ez a kijelentés rosszul esett neki. Izgatott lett:

— Hát maga azt hiszi, hogy Artur engem egy csöppet se szeret?

— Dehogy hiszem, fiam. Hanam mernék egy csomag Kuglerbe fogadni, hogy maga mégis máshoz megy feleségül...

A kis lány hirtelen közbevetett:

— És maga?

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

Jour-fixe kisasszony.

(19) — REGÉNY. —

Irta: MOLNÁR FERENC.

XIII.

Mindenki azt hitte, hogy a tél nagyon enyhe s hogy még visszajön a hó. De nem jött. Hanem igazán érezni lehetett a tavaszt, hogy közeledik, már előre küldte a városban jellegzetes illatu lehelletét. A koresolyásról persze szó se lehetett s hogy a drága bérletjegyek tulajdonosai mégis részülnének valamicske körpótlásban, a koresolyálya mellett a katonazene hangjainál díszes korzó volt. Vagyis kivitték a toalettet s megbetegedtek az előkelő hölgyek és urak, részint az irigységtől, részint a megünlés következtében.

Elza is bosszankodva tért haza a korzóról az anyjával. Ma nem volt sikere. Artur csak éppen udvariasságból csatlakozott hozzá, ime, már ez a semmi se törődik vele. Az ismerős huszárokéntes épp öt percig sétált velük. Vermes nem volt ott, pedig most milyen jól esett volna, ha van valaki, aki folyton velük sétál. Szégyelte magának bevallani, de első dolga az volt, hogy körülnézzen, látja-e Kettyt vagy Miklóst. De egyik se volt ott. Így hát elég korán mentek haza. Az uton a mama megszólalt:

— Mi van Gállal? Már száz éve nem volt nálunk.

Elza vállat vont:

— Azt hiszem, elment, — hazudta.

Csak a formán gondolkodott most, amelyben anyjának tudtára adja, hogy nem lesz a dologból semmi. Szégyelte nagyon az egészet mindenki

KÖZGAZDASÁG.

Mefisztó a gabonacsarnokban.

— Tragédia 3 felvonásban. —

Személyek:

Mefisztó, mint malombevásárló, majd malomigazgató.
Fauszt, mint kereskedő.
Határidőügynök.

Idő: A jelenkor.

I. FÖLVONÁS.

(A budapesti gabonacsarnok. A határidőpánc sorompój felől vad ordítás hallatszik: „Egyszer márciusut adok 19 forint 61 krajcárral adok! 59-ven veszek!”)

Mefisztó: (rekeszében ül: körötte ügynökök tolonganak, kék mustraszacsokat tartva elébe.) Sajnálom uraim, ma nem veszek.

Fauszt: (Előre lép.) Tessék ezt a búzát megnézni. 81 kilós, vérpiros bácskai. Nekem 10 forint 70 krajcáron van. Odaadom haszon nélkül.

Mefisztó: Mondtam már, hogy nem veszek.
Fauszt: Odaadom 60 krajcárért. Veszték rajta. Csak vegye meg.

Mefisztó: A legjobb akarat mellett sem vehetek semmit. A lisztüzlet pang. Egy szót sem adhatunk el.

Fauszt: Tessék csak odahallgatni. A terminus máris 62 krajcáron áll.

Mefisztó: (bosszusan) Mi közöm nekem a svindlíhez? Mi malom nem avatkozunk a játéka.

Fauszt: (remegve) De, kérem, én becsületet kereskedő vagyok. Nem spekulálhatok ily magas áru búzával. Mondja meg, hogy mit ígér érte?

Mefisztó: Semmit sem. De abban igazat a lok önnök, hogy 11 forint körül álló búzával nem jók spekulálni. Tessék, ott a határidőpánc. Fedezze ott a hátát.

Fauszt: (magában): A derék embernek igaz van. (Ürül, hogy 9 forint 63 krajcárral adhatta el a terminust.)

Határidő-ügynök (közledik a rekeszhez és Mefisztó felé hajol): Már 120.000 métermázsát vettem.

Mefisztó (kaján mosolylyal): Csak rajta! (Dudolva a mustraszacsos emberekhez) ... A garat, a garat üresen jár ...

II. FÖLVONÁS.

(Szinhely ugyanaz. Egy héttel később. Az ügynökök vad üvöltése hallatszik: 10 forint 56 krajcáron veszek márciusit.)

Fauszt (Mefisztóhoz): Tíz és fél forint a márciusi buza ára! Örvendek, hogy a lisztüzlet ennyire megjavult. Most már bizonyára megveszi a partimat.

Mefisztó: Mit kér érte?

Fauszt: Az én szép acélos búzáim mindig egy forinttal többet ér, mint a határidei szorb panos. Tízenny és fél forinton odaadom.

Mefisztó (Kacag, hogy a könnyei folynak belé): Meg van ön örülve? Tíz és fél forintot talán megadok érte mára. Természetesen 3 hónapra.

Fauszt (a korlátba kapaszkodik): Az Istenért, hiszen én akkor szépen fedeztem a hátamat. Még a legjobban tesszem, ha az eladott határidőre szállítom le a búzámat.

Mefisztó: Nem is tanácsolhatnék önnök jobbat. (Magában.) Ugy-e, nem hitted tökfikő, hogy ilyen olcsón fog hozzánk korúlni a búzá! **Fauszt:** (Elájul.)

III. FÖLVONÁS.

(A miniszter fogadó szobája. Malomigazgatók küldötsége. Mefisztó, mint szónok.)

Mefisztó: ... Mindezeknél fogva esdve kérjük Excellenciát, segítsen a malomipar szomorú helyzetén. Annak az iparnak a helyzetén, amely mindig fennem lobogtatta a becsületet, tisztességes munka lobogóját! ...

—1—

Ipar és kereskedelem.

A tőzsde közgyűlése. A budapesti áru- és értéktőzsde rendes évi közgyűlést március 24-én tartja meg. A közgyűlésen két új tőzsdetanácsost is választanak. A két új tőzsdetanácsos valószínűleg Tuk Gyula és Székely Ferenc lesz.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak tegnap délután Matlekovits Sándor elnöklése alatt együttes ülésük volt, amelyen Söpkész Sándor államvasuti főmérnök érdekes előadást tartott az *elektromos világítás mai állapotáról és újabb fejlődéséről*. Az érdekes előadást a hallgatóság feszült figyelem kísérete és végül zajos taps jutalmazta az előadót, akinek Matlekovits elnök mondott köszönetet.

Azután élénk vita indult meg, amelyben elsőnek Fodor István, a Budapesti Általános Villamosság Társulat igazgatója szólalt fel. Fodor a Nernst-féle lámpáról szólva kijelentette, hogy az nem új. A felszólalónak, mint Edison tanítványának már husz év előt volt alkalma hasonló kísérletekkel foglalkozni:

Edison az ilyenféle lámpáknak soha semminemű értékét nem tulajdonított. Huszonkét év előtt Jabluchoff akkor birneves orosz elektrotechnikus próbált a Nernst-félehez hasonló lámpásokat csinálni, de ő maga is beismerte, hogy ezek nem sokat érnek. Hosszasan fejtegeti a Nernst-féle lámpás sok organikus hibáit és arra a konklúzióra jut, hogy az semmiféle praktikus haladást nem jelent. Használata csak bizonyos célokra és helyiségekre lesz szorítva. Olyan általános használhatósága, mint a mostani szénszálas izzólámpának, semmiféle más világító eszköznek nincs és ebben a tekintetben az izzólámpás utóérhetetlen.

Az előadó felszólalása után Kelemen Manó István, a Nernst-féle szabadalom magyarországi képviselője utal arra hogy a Nernst lámpás ujdonosságának kérdése most per alatt van. Ennélfogva, hogy önálló tulajdalmány-e ez a lámpás, vagy csak utánzás, arra nézve fenntartandók a vélemények addig, míg a szabadalmi hivatalok eldöntik a kérdést.

Fischer Béla, a magyar villamossági részvénytársaság igazgatója és Egger Gyula nagy haladásnak tartja a Nernst lámpást.

Előnk végül köszönetet mond a felszólalónak a kérdés alapos megvitatásáért s az ülést berakasztá.

Az Angol-Oszták Bank igazgatósága ma ülést tartott, amelyen előterjesztették az 1898. évi mérleget. Az erre vonatkozó adatok a következők: **Mérleg.** Aktívák: pénztárkészlet 1.715.692-73 frt (1897-tel szemben + 270.215-16 frt), váltótárca 13.340.046-77 frt (- 5.122.021-30 frt), értékpapírok 3.053.617-57 frt (42.011-78 frt), előleg értékekre 6.857.491-99 forint (+ 744.987-72 frt), készpénz + frt (- 315.316-98 frt), banképület Bécsben 1.000.000 frt, leltár 70.796-45 frt (- 10.888-20 frt), jelzálogkölcsönök 701.683-39 frt (- 174.664-71 forint), adósek 65.183.916-25 forint (+ 8.222.421-52 forint), összesen 91.453.245-15 forint (+ 3.572.671-43 frt). **Passzívák:** részvénytőke 200.000 részvény: 24.000.000 frt, tartalékalap 4.101.676-26 frt (+ 100.000 frt), pénztárjegyek és betétek 1.353.287-19 forint (- 404.242-67 forint), előfizványok és utalványok Bécsben 14.287.840-21 frt (+ 2.481.745-04 frt), Londonban 15.944.051-67 frt (+ 4.151.311-82 frt), 4 1/2% os záloglevelek 542.400 frt (- 200.000 frt), kisorsolt és be nem váltott 4 1/2% os záloglevelek 12000 frt (- 2.700 frt), visszamaradt osztalék 4.792 frt (+ 783-50 frt), visszamaradt saját záloglevél-szelvények 443-25 frt (- 654-75 frt), hitelezők 29.229.468-86 frt (- 2.603.867-16 frt), nyereség-egyenleg 1.977.285-77 frt (- 49.704-35 frt), összesen 91.453.245-15 forint (+ 3.572.671-43 frt).

Veszteség- és nyereségszámla: Vagyoni nyereség-áthozat 275.840-47 (+ 39.653-7 frt), kamatok 1.370.290-73 frt (+ 34.953-10 frt), provízió, nyereség értékpapírokon, valutákon, a főkéntzetek tiszta nyeresége és különféle nyereségek 1.340.396-56 forint (+ 15.001-14 frt), befolyt mar leirt követelések 164-15 frt (- 3.520-67 frt), fel nem vett osztalék 432 frt (+ 8 frt), összesen 2.987.123-91 frt (+ 6.788-40 frt). **Teljes:** hivatalnokok fizetése: fizetések Bécsben 365.754-09 frt (- 4.779-91 forint), Londonban 86.232-48 forint (+ 1330-48 frt), költség Bécsben 123.924-22 forint (- 4357-77 frt), Londonban 46.207-06 frt (+ 2314-01 frt), adó és illetékek 359.808-97 frt (+ 68.633-85 frt), a nyugdíjalap gyarapítására 24.003-18 frt (+ 999-95 frt), leiras a leltárból 3908-14 frt (- 7651-86 frt), a terhek összege 1.009.838-14 frt (+ 56.492-75 forint), tiszta nyereség 1.977.285-77 frt (- 49.704-35 frt), összesen 2.987.123-91 frt (+ 6.788-40 frt).

Ezek szerint az 1898-ik üzletévben a bruttó-nyereség 2.987.123-91 frt, amelyből az alapszabályszerű kiadások után a tiszta nyereség 1.977.285-77 frt. Az április 4-ikére egybehivandó közgyűlésnek az igazgatóság javasolni fogja, hogy az igazgatóság alapszabály szerű jutalékának levonása után megmarad 1.927.141-24 frt összegből részvényenként 8 frt, összesen 1.600.000 frt osztalékot adjanak, a tartalékalap gyarapításra 100.000 forintot, 0 felsége ötven éves uralkodói jubileuma alkalmából az intézeti alkalmazottak nyugdíj alapjának kivételése gyarapítására 30.000 forintot fordítsanak és megmarad 197.141-24 forintot új számlára vigyék át.

A magyar acélgazdálkodás részvénytársaság ma délután tartotta Popper István elnöklése alatt harmadik rendes közgyűlését. Az elmúlt év tiszta nyeresége, a rugóüzemnek élénk foglalkoztatása következtében kiválóan kedvező, s a mult évi ártózzattal együtt 77.054 forint 41 krajcár tesz. Az igazgatóság indítványára a közgyűlés a lefolyt évi nyereségből csupán 3% osztalék kifizetését határozta el, míg a maradványt a gyártótelep számlájának apasztására fordítja. A 3-ik számu szelvényt a pesti magyar kereskedelmi bank május 1-től váltja be. Az igazgatóságba a következőket választották be: id. Kerpely István min. tanácsost, Kestranek Vilmost, Pazzani Sándort, Popper Istvánt, Semere Atillát és Wittgenstein Károlyt.

A gyertya-árak szabályozása. A magyar és az osztrák gyertya-gyárosok elhatározták, hogy április 1-től kezdve egyöntetű árakon adják el gyártmányaikat. A rabati nagyságot azonban minden gyár ezentul is szabadon megállapíthatja.

Fizetésekreptelenesek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekreptelenesekről ad hírt: Weisz Mária kereskedő Fehér-Gyarmat, Gabel S. kereskedő Jaroslau, Löwy Izidor kereskedő Kismark és Szepes-Béla, Göbel Jakab kereskedő Szatmár, Antal Endre szabó Jászberény.

Szeszárak. A kontingens nyersesz ár Budapestben pénzben 17,25 forint, áruban 17,50 forint. — Bécsben 18,10 forint pénzben, 18,30 forint áruban.

Takarmányvásár. (A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése.) Felhozottak a szokott közösgéből 165 szekér retti széna, 15 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányezalma, 7 szekér tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány, (lóhere, lucerna, zabos búkköny és sarju stb.) 700 zsák zsecska. A forgalom közönes. —

Árak q-ként a következők: retti széna 220—300, muhar 310—350, zsupszalma 140—160, alom-szalma 110—130, takarmányezalma —, 100 kéve tengeri szár 800—1000, egyéb takarmány —, zabos búkköny 260—270, lóhere —, lucerna —, köles —, sarju 220—220, szalmazsecska 170—200, Összes kocsisárm 246. Összes súly 246.000 kilogramm.

Hideghusvásár. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.) A Garay-téri élelmi piacon: Felhozott Budapestről 42 árus 64 darab sertést, 3 árus 15 drb süldőt, 6000 kilogramm friss bust, 700 kg. füstölt bust, 1200 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat. Vidékről összesen 19 árus 231 drb sertést, és — darab süldőt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésbus 1 kilogramm 56—60, 1. q. 4700—4900. Süldőbus 1 kg. 64—72, 1. q. 5800—6000 Füstölt sertésbus 1 kg. 64—72, 1. q. 5600—6000. Szalonna zsirnak 1 kg. 54—56, 1. q. 4900—5200. Füstölt szalonna 1 kg. 64—72, 1. q. 6000—6400. Haj 1 kg. 56—60, 1. q. 5200—5600. Disznózsír 1 kg. 64—66, 1. q. —. Kocsonyahus 1 kg. 36—44, 1. q. 2600—3000. Füstölt sonka 1 kg. 72—76, 1. q. —. krig.

Az Orczy-utí élelmi piacon: Felhozott Budapestről 48 árus 26 drb sertést, — árus — drb. süldőt, 1600 kg. friss bust, 1000 kg. füstölt bust, 600 kg. szalonnát, 400 kg. hájat. A vidékről: 1 árus 11 drb. sertést, kilonként 48—59 krajcárig. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésbus 1 kg. 56—70, 1. q. 5200—5400. Süldőbus 1 kg. —, 1. q. —. Füstölt sertésbus 1 kg. 36—72, 1. q. 3000—5400 Szalonna zsirnak 1 kg. 54—56, 1. q. 5200—5300. Füstölt szalonna 1 kg. 56—70, 1. q. —. Haj 1 kg. 56—60, 1. q. 5300—, Disznózsír 1 kg. —60, 1. q. —, Kocsonyahus 1 kg. 36—40, 1. q. —, Füstölt sonka 1 kg. 60—86, 1. q. —. krig.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, március 8.

Megnyitáskor búzában lanyha volt a hangulat. A kínálat mérsékelte, a vételkedv tartózkodó és a keresletben csak néhány malom vett részt. Összesen 20.000 métermázsza került eladásra, amelyért változatlan árakat fizettek. Egyéb gabonaművekben gyenge volt a forgalom, változatlan árakkal.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 600 mm. 79-5 k. 10 frt 85 k. 400 mm. 79 k. 10 frt 85 k. 500 mm. 79 k. 10 frt 77 1/2 k. 500 mm. 80 k. 10 frt 77 1/2 k. 500 mm. 78-5 k. 10 frt 72 1/2 k. 300 mm. 78 k. 10 frt 70 k. 100 mm. 78 k. 10 frt 60 k. 1500 mm. 80 k. 10 frt 80 k. 100 mm. 77 k. 10 frt 47 1/2 k.

Pestvidéki: 500 mm. 79-5 k. 10 frt 67 1/2 k. 300 mm. 77-5 k. 10 frt 65 k. 100 mm. 78 k. 10 frt 65 k. 100 mm. 79-5 k. 10 frt 67 1/2 k. 600 mm. 78-5 k. 10 frt 55 k. 500 mm. 78 k. 10 frt 50 k. 100 mm. 79 k. 10 frt 50 k.

Fehérmegyei: 2000 mm. 78 k. 10 frt 65 k.

Bánáti: 200 mm. 76 k. 10 frt 1700 mm. 75-2 k. 10 frt.

Tolnai: 900 mm. 76 k. 10 frt 37 1/2 k.

Felsőmagyarországi: 1000 mm. 79 k. 10 frt 67 1/2 k.

Bácskai: 5300 mm. 73-6 k. 10 frt 25 k.

Mind 3 hónapra.
Zab: 100 mm. 6 frt 10 kr, 100 mm. 6 frt 07 1/2 k.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokási szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (q)	75 k.	80-10.	75 k.	10,05-10,15	77 k.	10,20-10,25
bánási	75 k.	8,32-10.	75 k.	10,05-10,15	77 k.	10,20-10,25
hegyvidéki	75 k.	10,25-10,30	70 k.	10,45-10,50	80 k.	10,55-10,60
pestvidéki	75 k.	10,40-10,45	70 k.	10,50-10,55	80 k.	10,60-10,65
fehérmegyei	75 k.	10,40-10,45	70 k.	10,45-10,50	80 k.	10,55-10,60
bácskai	75 k.	10,50-10,55	70 k.	10,35-10,40	77 k.	10,45-10,50
román	75 k.	—	70 k.	0.	77 k.	0.
szorb	75 k.	—	77 k.	—	78 k.	—
bolcár	75 k.	—	81 k.	—	80 k.	—
Rozs	(q) 1. r.	70-72 k.	7,85-7,95	fl. r.	—	7,75-7,80
Árpa	(q) tal.	60-62 k.	6,20-6,30	éretlen	63-64 k.	6,50-7,40
Zab	(q) szorb.	64-66 k.	7,60-8,40	való	—	—
Tengeri	(q) búsnak.	80-81 k.	8,80-8,45	(q)	—	—
Ropca	(q) búsnak.	—	4,75-5,70	(q)	—	4,15-4,30
Köles	(q) búsnak.	—	11,20-11,25	(q) másn.	—	—
	(q) búsnak.	—	—	(q) búsnak.	—	4,00-4,05

Határidőüzlet. A határidőüzlet csendes hangulat és olcsóbb árakon indult meg; a forgalom mérsékelte volt.

Forgalomba került:

Buza márc-ra	10,47-10,36
Buza áprilisra	9,91-9,84-9,94-9,89
Buza októberre	8,62-8,64-8,60
Rozs márciusra	7,91-7,89
Tengeri májusra 99.	4,62-4,67
Zab márciusra	5,81-5,83
Káposztarepce	—

Déli évi órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza márciusra	10,36	pénz	10,38	áru
Buza áprilisra	9,88	9,90		
Buza októberre	8,60	8,62		
Rozs márciusra	7,88	7,90		
Rozs októberre	0.	0.		
Tengeri októberre	0.	0.		
Tengeri májusra 99	4,56	4,58		
Zab márciusra	5,81	5,83		
Zab októberre	0.	0.		
Ropca augusztusra	12,05	12,15		

Délután fél 1/2 óraker zárul:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza márciusra 99, Buza áprilisra, Rozs októberre, etc.

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde változatlan külföldi jegyzésekre nyugodt hangulattal folyt le és az üzlettelenség következtében az összes nemzetközi értékek árfolyamai lemorzsolódtak.

A déli tőzsdén alacsonyabb berlini jegyzésekre csekély üzlet mellett az irányzat gyenge maradt.

Az előtőzsde gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 396.75-397.75. Osztrák hitelrészvény 367.70-368.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 361.10-361.75. Rimamurányi vasúti 322.25-322.75. Ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság 105.50-106. Jelzálogbank 252.25 forint.

A déli tőzsde változatlanul lanya.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 396.—396.80. Osztrák hitelrészvény 367.30-368.20. Osztrák-magyar államvasuti részvény 360.60-361.25. Közúti vasút részvény 393.75-394.50. Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság 106.—. Leszámitolóbank részvény 264.—264.25. Déli vasút 66.25-66.50 forint.

Az előtőzsde irányzata csekély üzlet mellett nyugodt maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 367.30-367.95. Magyar hitelrészvény 396.25-396.75. Osztrák-magyar államvasút 360.60-361.25. Rimamurányi vasúti 321.—321.25 forint.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény 367.70 forint. Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50-2.— nyolc napra 5.—6.—; utolsó márciusra 8.—9.— forint.

Leszámitoló árfolyamok:

Table with 2 columns: Institution and rate. Includes Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Piumei hitelbank, etc.

A budapesti terménytőzsde.

Szalona és disznószírban a forgalom gyenge. Szilva és szilvaiz nyugodt.

Jegyzetek: Heremag: lucerna 42.—55.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 42.—54.— forint. Vörös erdélyi — Vörös bánági — forint. Középszemű 46.—54.—. Nagyszemű 50.—54.—. Disznószír: budapesti 54.50-55.— forint, vidéki — frt. Táblaszalona: légszártított vidéki — városi 4 darabos 46.—46.50 forint, 3 darabos 45.20-46.— forint, füstölt 53.—54.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint. 120 darabos 8.50-8.75 forint, 100 darabos 9.25-9.50 forint, 85 darabos 13.50-13.75 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 7.—7.25 forint, 100 darabos 9.—9.25 forint, 85 darabos 13.25-13.50 forint. Szilvaiz: szlavóniai 13.50-14.50 forint, szerbiai 11.—12.50 forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a spekuláció kedvtelen volt. Üzlet korlátolt.

A déli tőzsdén lanya árak mellett teljes üzlet-csend uralkodott.

A zárlat üzletlen. Páris, London szilárd. Berlini magándiskontó 4 1/2%.

Bécs, március 8. (Magyar értékek zárlata.) 4% arany járadék 119.75. Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 141.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.20. Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.40. Magyar leszámitoló bank pénzváltóbank 265.—. Rimamurányi vasútrészvény 320.—. Magyar koronajáradék 97.75. 4% Magyar földterem. kötvény 96.60. Magyar hitelbank részvény 396.—. Magyar nyeremény kölcsön sorjegy 162.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 189.20. Magyar kereskedelmi bank 1410.

Bécs, március 8. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjáradék 100.95. 4%-os osztrák aranyjáradék 120.10. 1890-iki sorjegy 140.—. Osztrák hitelsorjegy 199.50. Angol-osztrák bank 156.75. Bécsi bankgyűléslet 277.75. Osztrák-magyar bank 918.—. Déli vasút 66.25. Dunagőzhajózási részvény 467.—. Dohányrészvény 135.—. Császári és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 59.—. 4 1/2% ezüst járadék 100.85. Osztrák koronajáradék 101.25. 1864-iki sorjegy 194.50. Osztrák hitelintézet részvény 367.50. Unionbank 324.25. Osztrák Länderbank 245.50. Osztrák-magyar államvasút 360.60. Elbavölgyi vasút 255.66. Alpesi bányarészvény 239.40. 20 frankos arany 9.55 1/2. Londoni váltóár 120.50. Bécsi tramway 551.—. Az irányzat tartott.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 8. (Tőzsdéi tudósítás.) A Reuter-ügynökségnek az olaszok követeléséről szóló jelentése és Brodick angol parlamenti államtitkárnak Maszkatra vonatkozólag az alsóházban tegnap tett nyilatkozatai elkedveltenitették a tőzsdét. Járadékokban gyöngye volt az irányzat. A helyi piac előlnté bányarészvényekben szilárd, később gyöngyöb volt. A vasúti értékek irányzata bágyadt. A második tőzsdében némi javulás állott be. Magánleszámitólási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, március 8. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék —. 4% osztrák aranyjáradék 101.60. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 97.90. Osztrák-magyar államvasút 153.80. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 169.30. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.60. Alpesi bányarészvény 100.75. Disconto-Commandit 109.10. Általános villamosság Edison 299.—. Gelsenkircheneri 184.75. Laurakohé 222.20. 4 1/2% ezüstjáradék 100.50. 4% magyar aranyjáradék 100.50. Osztrák hitelrészvény 230.10. Déli vasút 30.25. Károlyi Lajos vasút 100.50. Orosz bankjegy 218.25. 4% új orosz kölcsön 100.75. Török dohányrészvény —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 179.60. Harpeni 182.40. Az irányzat szilárdab.

Frankfurt, március 8. (Zárlat.) 4 1/2% papírjáradék 100.90. 4% osztrák aranyjáradék 101.65. Magyar koronajáradék 98.—. Osztrák-magyar bank 154.—. Déli vasút 30.10. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.0. Bécsi bankgyűléslet 139.50. Villamos részvény 164.90. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 86.70. 4 1/2%-os ezüstjáradék 100.65. 4% magyar aranyjáradék 100.50. Osztrák hitelrészvény 230.20. Osztrák-magyar államvasút 153.90. Eszaki-magyar vasút —. Bécsi váltóár 169.20. Párisi váltóár 808.66. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 242.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, március 8. (Zárlat.) 4 1/2% papírjáradék 100.50. 1890. sorjegy 148.75. Déli vasút 30.—. 4% osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 230.90. Osztrák-magyar államvasút 153.75. Olasz járadék 94.55. 4% magyar aranyjáradék 100.75. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 8. (Zárlat.) 3% francia járadék 103.12. Olasz járadék 95.10. Osztrák-magyar államvasút —. Francia törleszt. járadék —. 4% magyar aranyjáradék 101.25. Török dohányrészvény 345.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járadék 103.75. Osztrák földhitelintézet részvény 137.—. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjáradék 103.20. Ottománbank 574.—. Párisi bankrészvény 935.—. Alpesi bányarészvény 560.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 8. A bizott szerzős üzletirányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm fölül súlyban) 47 1/2-48— krajcár. Öreg közép (páronként 300-400 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2-48 krajcár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm fölül súlyban) 51-51 1/2 krajcár. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig való súlyban) 48 1/2-49 krajcár. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 49-49 1/2 krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogramm fölül súlyban) — krajcár. Közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm fölül súlyban) — krajcár. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm fölül súlyban) 49-50 krajcár. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 49-49 1/2 krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2-48 krajcár.

Sertésleltés szám 1899. március 6. napján volt készlet 31.403 darab, 1899. évi március 7. napján felhajtott 710 darab, 1899. évi március 7. napján elszállított 300 darab, 1899. március 8. napjára maradt készletben 31.813 darab.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, március 9. — Római katolikus: Rom. Franc. — Protosztás: Franciska. — Görög-csosz: (február 25.) Tarz. — Zsidó: Adar 27. — A nap fél reggel 6 óra 10 percek. — Nyugsköz délútán 5 óra 29 percek. — A hold két reggel 4 óra 36 percek. — Nyug-

szik délútán 2 óra 56 percek; a földközlemben: este 10 óra 8 percek.

A kereskedelmiügyi miniszter fogad délútán 4-5 óráig. A közoktatásiügyi miniszter fogad délútán 4 óráig. A belügyminiszter fogad délútán 4-5 óráig. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 óráig. A Szent-István-társulat választmányi ülése délútán 4 óráig.

A főrendiház pénzügyi bizottságának ülése délútán 11 óráig.

A budapesti lovaregység piknikje a Bulyovszky-utcai lovardájának helyiségében.

Hentesháza a Royal szálloda nagytörményében.

Hegedűs Loránd dr. felolvasása a magyarországi kivándorlások okairól, este 7 óráig, a magyar közgazdasági társaság (Perenciek-bazára I. emelet V. lépcső 6. sz.) helyiségében.

Dr. Jankó János felolvasása a földrajzi társaságban délútán 6 óráig, 1898-ban tett osztrák expedíciójáról.

A matematikai és fizikai társulat ülése délútán 6 óráig, a Műegyetem Eszterházy-utca 7. sz. a. kis épületében.

A budapesti jövedéki négyzet választmányi ülése délútán 4 óráig.

A magyar atletikai klub vivő-estélya a nemzeti lovardában este 7 óráig.

Szabad Lyceum. Nyári Sándor dr.: Rafael madonnáról, délútán 5 óráig a Műegyetem pótépületében (Eszterházy-utca 1.); dr. Kövesligethy Radó: előadások az asztromóniából délútán 6 óráig, a magyar tanítók kaszinójában (József-körút 8. sz.)

Nemzeti Múzeum. Természettörténi tárl, nyitva délútán 9 óráig délútán 1-ig. A múzeum többi tárlai 1 korona belépőj mellett megtekinthetők.

Az Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az Üllői-uton nyitva délútán 9-1-ig. Szabadalmi leltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délútán 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és tárgykönyvtárya nyitva délútán 10-1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmertörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délútán 9-12-ig és délútán 2-5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délútán 9-6-ig délútán 2 óráig. Magyar házipar központi bazár, Kerespesi-ut 22. I. emelet délútán 9-6-ig és délútán 2-6-ig este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szaknyelvtár, Kerespesi-ut 20. szám, délútán 9-12-ig és délútán 6-6-ig.

A Hódolós díszelőadás. Eriehnut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrásy-ut végén, reggel 9 óráig este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.

Budapest, március 8.

A légnyomás északnyugaton tovább süllyedt és a barometert Európa északnyugati felében általában süllyesztette. Ennek folytán a maximum valamennyi keletre toldott és északralet felé is kiterjeszkedett. Észak-Franciaország fölött másodikrendű depresszió van feljödött.

Az időjárás helyzetnek megfelelően Észak-Oroszországot eltekintve Magyarország legkeletibb részén van a hideg centruma, különben a hőmérséklet nyugat felől emelkedőben van. Csapadék az északnyugati partvidékektől eltekintve, csupán szórványosan esett.

Hazánkban tulnyomóan derült, száraz és hideg az idő. Országszerte fagyok vannak s Erdélyben a hőmérsékletnek a 20 C. fok alá süllyedt.

Küldetés: Délkeleti szelekkel nyugaton enyhébb és csapadékos a hajó, keleten ellenben száraz és egyelőre még hideg idő várható.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, date, and water level. Includes Danube, Tisza, Sajo, etc.

Large advertisement for 'OSZTALYSORSJEGYEK' (Share Lottery Tickets) featuring 'FŐNYEREMÉNY SZERENCSES ESETBEN 1.000.000 KÖRONA' and 'BEIMEL LAJOS'.

bank- és váltó-üzlet részvény-társaság Budapest, V. ker., Dorotya-utca 12. sz.

föhuzására 1899. évi március 15-től április 12-ig

Ajánl a III. m. kir. osztályorszájatk

sorsjegyeket a következő áron:

egész	fél	negyed	nyolcad
80 frt	40 frt	20 frt	10 frt.

Az utolsó föhuzáson nálunk nyerték a 600.000 koronás díjat és a 200.000 koronás fönyereményt.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmeglegben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és általában páratlan sikerű

Electro-Massage

által. magömléseket, nőknél fehérfolyású befecskendezés nélkül, a legmalakosabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori hünyök következtében beállott ideg és emakótökövekzékenyeképp létrejött hátférgesbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

50 év óta

küskedvetségnek örvendének köhögés, rekedtség, torok- és légzései szervek működéséi zavarainál a kitűnőnek bizonyult

Egger-féle mellepasztillák

(1 doboz 50 kr. és 1 fét. Próbadoz 25 kr.)

Bérmontesítés 20 kr. - A gyomor rendellen működésénél radikális hatásnak bizonyultak

EGGER SZODAPASZTILLÁI

(1 doboz 30 kr.) Bérmontesítés 20 kr. Mindkétzár kapható minden gyógyszerárban. Fő- és szék. raktár Magyarországon. NÁDOR gyógyszer. Budapest, Váci-körút 17.

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jótállás mellett. Roulé eredeti dobozban, tartalma 2, 4, 6 és 8 fét. Roulé egyenként csomagolva, tartalma 2, 4, 6, és 8 fét. Capotto amer. (rövid) fohér szinű, tartalma 3 és 4 fét, na arcessinű 5 és 6 fét. Viktoria, tartalma 4, 6 és 8 fét. Halkólyag (hosszú) tartalma 2, 4, 6 és 8 fét. Halkólyag (rövid) tartalma 4 és 6 fét. Pely Porus Haasa, drbja 2 fét. Pely Porus Mensingar drbja 2.50 fét. Párlésv spongya, tartalma 4, és 6 fét. Nőknek legújabb Dianaöv, Teufel-főle-3-8 fét.

Csakis Pollitzer Mór és Fianál, Bpest, Deák Ferenc-utca 10. kaphatók.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyvesztőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakóros utóhétkeseményt, nőknél fehérfolyású, bármennyire állított és, valamint minden női betegségeket, melyeknek a magtatanság egyik főokozója és bűrtetéségeket gyógyít új gyógymódot szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos BUDAPEST, Belváros, IV. ker. Kigyó-utca 1. szám, II. em. bejárat a lépcsőnél.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legújabb díjazással válaszoltatik és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) neml betörések és ezek ésszerű gyógykezeléséhez című könyve, volt ára 2 fét 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 fét beklüdeése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. - II. A neml álmot ébredése. - III. Az befertőztetés és az ajfjelt mázóm-lések. - IV. Húgyvesztőkár (trippes) és húgyvesztőkütköttek. - V. A bujakóros (siphilis). - VI. Fehérfolyás. - VII. Elgyengült férfierő. - VIII. Női magtatanság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főnyezői a protisták.

Angol-osztrák bank.

Az Angol-osztrák bank részvényeseinek harminctödik rendes közgyűlése 1899. április 4-én d. u. 6 órakor az osztrák mérnök- és építész-egylet helyiségeiben (I., Eschenbaggasse 9.) tartatik meg.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-tanács évi jelentése.
2. A felügyelők jelentése az 1898. évi mérlegről és határozathozatal.
3. Határozathozatal az 1898. évi tiszta nyereség hovatfordítása iránt.
4. Az igazgató-tanács egy tagjának megerősítése és egy tagnak, működési ideje lejárván, választása.

Az alapszabályok 30. §-a értelmében 25 részvény egy szavatra jogosít.

A szavazatképes részvényes urak felkérretnek részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel együtt bezárolag f. évi március 27-ig, Bécsben az Angol-osztrák bank folyosító osztályánál, Londonban az Anglo-Austrian banknál, Budapeston, Brün-nben, Prágában és Triesztben a társaság fiókjainál deponálni. Az alapszabályok 27. §-a értelmében meghatalmazás csak szavazatképes részvényesnek adható.

Bécs, 1899. március 8-án.

Az igazgató-tanács.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

1310. sz. P. 899.

Hirdetmény.

A gyulai kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság közhírre teszi, hogy a (Békés) Bácsfalvi takarékpénztár részvénytársaság alaptökéjének 100.000 koronáról 80.000 koronára való leszállítását határozta el, minek folytán ennek a határozatnak jóváhagyására előtt a hitelezők meghallgatására határidőül 1899. évi március hó 23. napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék 10. számú hivatalos helyiségébe kitűztek és erre a hitelezők azzal idéztettek meg, hogy elmaradásuk esetén az fog vélelmeztetni, hogy az alaptöke leszállításába beleegyeznek.

Kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság. Gyula, 1899. évi február hó 23-án.

Fekete József, kir. trvszéki bír.

(P. H.)

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell és gyomor-fájdalmaknál, nemkülönbben az üdüllők legjobb és legizletesebb erősítőszereit képezi a

HOFF JÁNOS FELE MALATA KIVONAT NÉGESZSÉGI-ITAL

Egy palack ára 75 kr., 5 palack bérmentve 3 fét 75 kr. Kapható az összes gyógyszerárakban, drogua-, csemege- és fűszerkereskedésekben. Magyarországi kizárólagos főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

„ERZSÉBET“ gőzmalom-társaság.

Az „Erzsébet“ gőzmalom-társaság részvényesei ezennel tisztelettel meghívattak a f. 1899. évi március hó 23-án, csütörtökön, délutáni 3 1/2 órakor, a magyar fővárosi malom-egyesület üléstermében (V., Erzsébet-tér 19. sz., II. emelet) tartandó rendes közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a mérleg előterjesztése.
2. A nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. Telekvétel jóváhagyása.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának meghatározása a lefolyt üzletévre.
5. Az alapszabályok értelmében netalán teendő indítványok tárgyalása.

Azon t. c. részvényesek, kik szavazati jogokkal élni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 16. §-a *) értelmében saját nevükre szóló részvényeiket a szelvényekkel együtt, a társaság pénztáránál, tértvény mellett, legkésőbb március hó 22-én déli 12 óráig letéteményezni, a hol is az üzleti jelentés és nyomtatott mérleg március hó 15-től kezdve rendelkezésükre áll.

Budapest, 1899. március havában.

Az igazgatóság.

*) 16. §. Közgyűléseken csak személyesen megjelenő oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlés tartását megelőző év utolsó napjáig nevére iratott, s az a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság pénztáránál szelvényeivel együtt letételezett.

Kitűntetve 32 éremmel.

A nyers anyag gondos megfigyeléssel biztosítja a gyarmány méltányos árát és kitűnőséget.

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztria - Magyarországra legnagyobbra, berendezésével a legjobbak és legteljesebbek!

Elismert Kiváló minőség

Király-utca 22.

Hofmann Rudolf gummiáru gyári raktára 2400. IV., Margarethenstrasse 38 b.

GUMMIKÜLÖNLEGESSÉGEK

A tanítóházegyletnek, a turistaklubnak és a cs. k. állambiztonsági bizottságnak szállítja.

